FIRAT KALKINMA AJANSI
DEVELOPMENT AGENCY

2021 YILI

ÇALIŞMA PROGRAMI VE BÜTÇESİ

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER 2

YÖNETİCİ ÖZETİ/SUNUŞ 3

1. GİRİŞ 4

2. SONUÇ ODAKLI PROGRAMLAR 5

2.1. İMALAT SANAYİNDE KURUMSALLAŞMA VE İHRACATIN GELİŞTİRİLMESİ SONUÇ ODAKLI PROGRAMI 5

2.2. YUKARI FIRAT HAVZASI TURİZM DESTİNASYONU GELİŞTİRİLMESİ VE MARKALAŞTIRILMASI SONUÇ ODAKLI PROGRAMI 23

2.3. TARIMSAL ÜRETİMDE KATMA DEĞERLİ ÜRETİME GEÇİŞ SONUÇ ODAKLI PROGRAMI 45

3. KURUMSAL GELİŞİM 59

4. YEREL KALKINMA FIRSATI 62

4.1. ULUSLARARASI BÖLGESEL KALKINMA KONFERANSI 62

4.2. DEVAM EDEN PROJELER VE FAALİYETLER İLE DİĞER BİLEŞENLER 64

5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME 66

6. EKLER 68

6.1. PROJE LİSTESİ 68

6.2. YURTDIŞI FUARLAR VE ÇALIŞMA ZİYARETLERİ TABLOSU 70

6.3. DÜZENLENECEK ETKİNLİKLER TABLOSU 71

6.4. YAPILACAK ARAŞTIRMALAR, ANALİZLER, STRATEJİLER VE RAPORLAR TABLOSU 77

6.5 KAYNAK VERİMLİLİĞİ FAALİYETLERİ 81

YÖNETİCİ ÖZETİ/SUNUŞ

2010 yılında Malatya, Elazığ, Bingöl ve Tunceli'den oluşan TRB1 bölgesinde faaliyetlerine başlayan Fırat Kalkınma Ajansı; bölge illerinde kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğini geliştirerek ve yerel potansiyelleri harekete geçirerek bölgesel kalkınma yolunda önemli adımlar atmaktadır.

Fırat Kalkınma Ajansı 2021 yılı Çalışma Programında, Ajansın geçmiş 11 yıllık süreçteki kazanım ve deneyimleri ışığında, öncelik verilecek odak alanlar dahilinde faaliyetler belirlenmiş olup bu kapsamda zaman ve maliyet planlaması yapılarak bütçe oluşturulmuştur.

2021 yılı Çalışma Programının temelini üst ölçekli planlar çerçevesinde belirlenen;

- İmalat Sanayinde Kurumsallaşma ve İhracatın Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı
- Yukarı Fırat Havzası Turizm Destinasyonu Geliştirilmesi ve Markalaştırılması Sonuç Odaklı Programı
- Tarımsal Üretimde Katma Değerli Üretime Geçiş Sonuç Odaklı Programı

oluşturmaktadır.

Fırat Kalkınma Ajansı TRB1 bölgesinin ülke ve ülkeler arası arenada rekabetçiliğini artırarak daha fazla bilgi, hizmet ve ürün üreten, daha fazla istihdam yaratan, daha yaşanılabilir bir bölge olması için faaliyetlerine devam edecektir.

1. GİRİŞ

25 Temmuz 2009 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 15236 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile kurulan Fırat Kalkınma Ajansı, Bingöl, Elazığ, Malatya ve Tunceli illerinde 4 Nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi doğrultusunda Bölgesel planlama ve koordinasyon, destek programları ve yatırım destek-tanıtım faaliyetlerini sürdürmektedir.

2021 yılı Çalışma Programı, Ajansın Sonuç Odaklı Programları ekseninde oluşturulmuştur. Sonuç Odaklı Programlar, belirli bir sektör, tema veya mekânda kalkınma sonuçları elde etmek amacıyla alt program, tedbir, proje ve faaliyetleri içeren, nitelikli analize dayanan, ilgili kurumlarla iş birliği halinde hazırlanan, ölçülebilir sonuç ve çıktı hedefleri olan orta vadeli programlardır. Çalışma Programı ile 2014-2023 TRB1 Bölge Planında yer alan öncelik ve tedbirleri hayata geçirmek için Ajans faaliyetleri ve destekleri, çarpan etkisi yaratacak alanlara kanalize edilecek, Bölge için farklı kaynak ve enstrümanların önü açılacaktır. Ajansın insan kaynağı ve koordinasyon gücü ise yerel dinamiklerin harekete geçirilmesi, Bölgedeki kurum ve kuruluşların kurumsal kapasite ve işbirlikleri anlamında kuvvetlendirilmesi, ulusal ve uluslararası kaynakların Bölgede etkin bir şekilde kullanılması ve uygulamaya dönük araştırmalar için kullanılacaktır.

2018 yılı için Mülga Kalkınma Bakanlığı tarafından alınan karar ile Kalkınma Ajanslarının 4 Nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde belirtilen görevlerini daha etkin bir şekilde yerine getirebilmeleri için, geçmiş uygulama tecrübeleri de dikkate alınarak, yeni bir vizyonla gerek işlevsel gerekse kurumsal dönüşüm süreci başlatılmıştır. Kalkınma Ajansları yeni dönemde daha proaktif roller üstlenerek Bölgelerinin kalkınmasında lider kurumlar olacaktır. Ajanslar; merkezi ve yerel paydaşlarla birlikte Bölgeleri için kalkınma gündemini oluşturacak, öncelikli hedefleri belirleyecek, ortak program ve faaliyetlerle kalkınma sürecini hızlandıracaktır. Bu çerçevede ilk adım olarak ajanslar üst ölçekli plan ve programlarla uyumlu Sonuç Odaklı Programlar oluşturmuşlardır.

2. SONUÇ ODAKLI PROGRAMLAR

2.1. İMALAT SANAYİNDE KURUMSALLAŞMA VE İHRACATIN GELİŞTİRİLMESİ SONUÇ ODAKLI PROGRAMI

a. Amaç

İmalat sanayinde faaliyet gösteren işletmelerin kurumsal yapısının güçlendirilmesi, stratejik yönetim yetkinlikleri geliştirilerek rekabet gücünün artırılması ile Bölge ihracatının artırılması sonuç odaklı programın genel amacı olarak belirlenmiştir.

Programın özel amaçları;

1. Bölgedeki işletmelerin kurumsal yönetim yetkinliği ile tasarım, ar-ge, ürün geliştirme yeteneklerinin artırılması,
2. İşletmelerin ihracat yeteneklerinin geliştirilmesi ve Bölgede ihracat yapan firma sayısının artırılması,
3. İmalat sanayinde üretim kabiliyetlerini artıracak altyapı hizmetlerinin güçlendirilmesi
4. Küresel rekabete uyum sağlayabilecek insan kaynaklarının geliştirilmesi

olarak belirlenmiştir.

b. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

11. Kalkınma Planı kapsamında rekabetçiliği ve verimliliği artırıcı politikalar temelinde ithalata daha az bağımlı bir üretim yapısıyla daha fazla mal ve hizmet satılmasını sağlayacak ihracat odaklı bir dönüşümün gerçekleştirilmesi amaçlanmaktadır. 2023 Sanayi Strateji Belgesi'nde de ihracatın önemi belirtilmiş ve ihracatı güçlendirecek faaliyetlerin genel çerçevesi belirlenmiştir. Bununla birlikte Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi'nde de vurgulandığı gibi bütün Bölgelerin dışa açılma ve ihracat yapma kapasitesinin geliştirilmesi sürdürülebilir ulusal ve Bölgesel kalkınma için elzemdir. Nitekim Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi'ne göre Bölgesel çekim merkezlerinin gelişmesinde ihracat kapasitesinin artırılmasına ağırlık verilmesi gerekmektedir. Ayrıca; kaynakların ve operasyonların daha verimli yönetmesini ve farklı alanlardaki maliyetlerin azaltmasını amaçlayan kaynak verimliliği olgusunun içselleştirilmesine yönelik çalışmalar da eş zamanlı olarak sürdürülmelidir.

TRB1 Bölgesi 2014 – 2023 Bölge Planı performans göstergelerine baktığımızda; TRB1 Bölgesi ihracatı, TÜİK verilerine göre, 2012 yılında ülke ihracatının % 0,22'sini oluşturmakta olup 2023 hedefleri doğrultusunda bu oranın % 0,50'ye yükseltilmesi öngörülmüştür. Güncel

veriler ışığında yapılan değerlendirmede 2018 yılında % 0,25'e, 2019 yılında ise % 0,27'ye yükselen oran 2020 yılının ilk yedi ayı için % 0, 24 olarak kaydedilmiştir. Bu kapsamda 11. Kalkınma Planında revize edilen 2023 yılı ihracat hedefine ulaşılması için tedbirler alınması elzemdir. TRB1 2014 – 2023 Bölge Planı'nın hedeflenen % 0,50'e ulaşılabilmesi için Bölge ihracatının 2 kat artarak 1,13 Milyar Dolar'a ulaşması gerekmektedir. Bu nedenle, salgın da göz önünde bulundurulduğunda, Bölge planındaki %0,50'lik hedefin % 0,44'a revize edilmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

2023 Sanayi Stratejisi'ne de uygun bir şekilde, ihracata dayalı Bölgesel kalkınma yaklaşımının bir gereği olarak, Bölge ekonomisinin sadece ham veya az işlenmiş ihraç mallarını değil, katma değeri yüksek malları da ihraç edebilir konuma yükseltilmesi gerekmektedir.

Gerek yapılan saha çalışmaları, gerekse de 2018 yılında gerçekleştirilen "Milli Teknoloji, Güçlü Sanayi Hamlesi Yolunda Sanayimizin Geleceği: Sorunlar ve Çözüm Önerileri" toplantılarında elde edilen geri bildirimler, kurumsallaşmanın eksikliğinin firmaların kırılganlığını arttırdığını ortaya koymuştur. Dolayısı ile, firmaların kurumsal yapısının güçlendirilmesi ile ulusal ve global rekabet edilebilirlik doğrudan ilişkilendirilebilir.

Malatya ve Elazığ'ın orta-yüksek ve yüksek teknolojili ürünleri üretme potansiyelinin olduğu ve bu konuda Ajansın katalizör olabileceği değerlendirilmektedir. Türkiye ile paralel olarak Bölgedeki firmaların çok büyük bir yüzdesini aile şirketleri oluşturmaktadır. Aile şirketlerinin kurumsallaştırılması, altyapı eksikliklerinin giderilmesi ve istihdam artırıcı sektörlerin desteklenmesi, özellikle imalat sanayinde katma değerin artırılabilmesi için ilgili paydaşların hemfikir olduğu müdahale alanlarıdır.

Bölgede baskın olan gıda ve tarıma dayalı sanayi ile tekstil sektörlerine ilave olarak Malatya ve Elazığ illerinde makine-teçhizat üretimi, metal işleme sanayi ve yapı malzemeleri imalatı sektörleri gelişme eğilimi göstermektedir. Katma değeri artırmaya yönelik bu sektörlerin çeşitlenmesi ve gelişmesi Bölge ekonomisi için son derece elzem görülmektedir.

Bölgede faaliyet gösteren mevcut işletmelerin ihracat kapasitelerinin artırılması kadar, yeni yatırımların Bölgeye çekilmesi, Bölge ihracatının artırılabilmesi için önemlidir. Yatırımların yapılacağı yer sorunu hemen her sektörde ve her ilde mevcut olup, gerek Bölgede yerleşik, gerekse de Bölge dışından yatırım yapmayı düşünen işletmelerin karşısına çıkan temel problemlerden biridir. Organize sanayi Bölgelerinde tahsis edilebilecek parsellerin yetersiz oluşu, küçük sanayi sitelerinin pek çok açıdan işletmelere uygun yer çözümü sunamayışı, işletmelerin bir arada bulunmasının sağlayacağı avantajlardan yeterince faydalanılamaması gibi problemlerin aşılması yatırımları, verimliliği ve karlılığı artıracaktır. Öte yandan

Bölgedeki sanayi işletmelerinin genelinde düşük katma değer sorunu bulunmaktadır. Genellikle düşük teknoloji grubunda yer alan ürünler üretilmekte olup ürünler çoğu zaman ileri işlem aşamalara geçilemeden, ham mamul ya da yarı mamul halde satılmaktadır. Malatya'da kayısı ve Elazığ'da mermer ihracatı bu durumun en açık örneğidir. Bölgedeki firmaların Ar-Ge / Ür-Ge faaliyetleri ve üniversite-sanayi işbirlikleri ile beslenerek katma değeri yüksek ürünler üreten firmalar haline evrilmesi gerektiği düşünülmektedir.

TRB1 Bölgesinde ihracatın geliştirilmesinin,

- Bölgedeki firmaların satışlarının ve karlılığın artırılması,
- Pazar farklılaşması ile iç pazardaki talep dalgalanmalarından kaynaklanan risklerin azaltılması,
- Ölçek ekonomiye ulaşılması ve birim maliyetlerin düşürülmesi,
- Ürün yaşam döngüsünün yeni pazarlara girerek uzatılması,
- Verimliliğin ve kalitenin artırılması,
- Küresel pazar trendlerinin takip edilmesi,
- Firma prestijlerinin artırılması

noktasında önemli katkılar sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Küresel talebin kalite beklentileriyle uyum, kalite belgeleri, dil sorunu, ihracat finansmanına erişim ihracatın önündeki önemli engeller olarak sıralanabilir. İşletmelerin yeni dış pazarlara açılma ve tanıtım faaliyetlerini yoğunlaştırılması ile sınırlı kalan çabaları, ihracatın artırılması için yeterli olmayacaktır. Bununla birlikte, kurumsallaşmayı sağlayamamış ve yönetim – organizasyon yetkinliğine sahip olamayan firmaların, dış ticaretlerini artıramayacağı ve sürdürülebilir kılamayacağı birçok bilimsel makalede ortaya konulmuştur. Bu çerçevede stratejik yönetim yetkinliklerinin geliştirilmesi, pazarlama karmasının optimize edilmesi ile dijitalleşme, ihracat ve küresel rekabetçilik için kilit roldedir.

c. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

İmalat Sanayinde Kurumsallaşma ve İhracatın Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programının hedeflenen sonuç ve çıktıları aşağıda verilmiştir;

Tablo 1: İG SOP 2021 Yılı Çıktı Göstergeleri

Tedbir, Proje ve Faaliyetler	Çıktı Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Araştırma, Analiz ve Programlama	Değer Zinciri Analizi Raporu Sayısı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
Araştırma, Analiz ve Programlama	İhracat Analizi Raporu Sayısı	Adet	4	Ajans Faaliyet Raporu
Araştırma, Analiz ve Programlama	Sektör Analizi Raporu Sayısı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
İşbirliği ve Koordinasyon	Sanayide Yönetişim Ağı Odak Grup Toplantısı Sayısı	Adet	16	Toplantı Tutanakları
İşbirliği ve Koordinasyon	Güdülenen UR-GE Projesi Sayısı	Adet	2	Ajans Faaliyet Raporu
İşbirliği ve Koordinasyon	Uluslararası Platformlara/Ağlara Tanıtımı Yapılan Firma Sayısı	Adet	8	Ajans Faaliyet Raporu
İşbirliği ve Koordinasyon	Organize Edilen Teknoloji Paneli Sayısı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
Kapasite Geliştirme	Yapılan Ar-Ge Panel/Çalıştay Sayısı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
Kapasite Geliştirme	Ar-Ge Çalışanlarına Yönelik Düzenlenen Eğitim Sayısı	Adet	2	Ajans Faaliyet Raporu
Kapasite Geliştirme	Ar-Ge/Tasarım Merkezi Başvurusu Yapan Firma Sayısı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
Kapasite Geliştirme	Yürütülen Ar-Ge Mühendisi/Çalışanı Yetiştirme Programı Sayısı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
Kapasite Geliştirme	Yetiştirilen Ar-Ge Mühendisi/Çalışanı Sayısı	Kişi	20	Eğitim Katılım Listesi

Kapasite Geliştirme	Yurtiçi ve Yurtdışında Ajans Organizasyonu ile Katılım Sağlanan Zirve/Fuar/Saha Ziyareti Sayısı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
Kapasite Geliştirme	Düzenlenen Uzmanlaşma Paneli/Eğitimi/Danışmanlığı Sayısı	Adet	8	Ajans Faaliyet Raporu
Kapasite Geliştirme	Uzmanlaşma Panellerine/Eğitimlerine Katılan, Danışmanlık Hizmeti Alan Firma Sayısı	Adet	80	Ajans Faaliyet Raporu
Kapasite Geliştirme	Uluslararası Öğrencilere Yönelik Düzenlenen Hedef Pazar Eğitimi Sayısı	Adet	2	Ajans Faaliyet Raporu
Kapasite Geliştirme	Uluslararası Öğrencilere Yönelik Düzenlenen Hedef Pazar Eğitimine Katılan Öğrenci Sayısı	Adet	40	Ajans Faaliyet Raporu
Kapasite Geliştirme	Uluslararası Öğrenciler ile Eşleştirme Yapılan Firma Sayısı	Adet	6	Ajans Faaliyet Raporu
Kapasite Geliştirme	Kaynak Verimliliği İle İlgili Düzenlenen Etkinlik Sayısı	Adet	4	Ajans Faaliyet Raporu
Kapasite Geliştirme	Kaynak Verimliliği İle İlgili Düzenlenen Etkinliklere Katılım Sağlayan Firma Sayısı	Adet	30	Ajans Faaliyet Raporu
Kapasite Geliştirme	Pazar Fırsatları Zirvesi Sayısı	Adet	2	Ajans Faaliyet Raporu
Kapasite Geliştirme	Pazar Fırsatları Seminerlerine Katılan Firma Sayısı	Adet	100	Ajans Faaliyet Raporu
Tanıtım ve Yatırım Destek	Ziyaret Edilen Fuar Sayısı	Adet	2	Ajans Faaliyet Raporu
Tanıtım ve Yatırım Destek	Destek Farkındalık Etkinliği Sayısı	Adet	2	Ajans Faaliyet Raporu
Tanıtım ve Yatırım Destek	Bölgesel Kalkınma Fonu için Alınan Ön Talep Sayısı	Adet	2	Ajans Faaliyet Raporu

Ajans Destekleri	Uygulanan Fizibilite Desteği Programı Sayısı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
Ajans Destekleri	Uygulanan Teknik Destek Programı Sayısı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
Ajans Destekleri	Uygulanan Mali Destek Programı Sayısı	Adet	2	Ajans Faaliyet Raporu
Ajans Destekleri	Proje Fikri Geliştirilen Güdümlü Proje Sayısı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
Önemli Kamu Yatırımları	Takibi Yapılan Proje/Faaliyet Sayısı	Adet	8	Ajans Faaliyet Raporu
AB ve Diğer Dış Kaynaklı Programlar Kapsamındaki Projeler	Takibi Yapılan/Uygulanan Proje/Faaliyet Sayısı	Adet	4	Ajans Faaliyet Raporu
Diğer Proje ve Faaliyetler	Takibi Yapılan Program Sayısı	Adet	2	Ajans Faaliyet Raporu

Tablo 2: İG SOP Sonuç Göstergeleri

Özel Amaç	Sonuç Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Mevcut Durum	Hedef	Doğrulama Kaynağı
1	Bölgenin Ülke İhracatındaki Payı	Yüzde	0,27	0,44	TİM
2	İhracat Yapan Firma Sayısı	Adet	210	300	TİM/TOBB
3	Altyapısı Geliştirilen Sanayi Parseli Sayısı	Adet	-	50	Ajans Proje Nihai Raporları, Ajans Faaliyet Raporu
4	Kazandırılan Nitelikli İşgücü İstihdamı	Kişi	-	150	Program Etki Analizi Raporları, Ajans Faaliyet Raporları

d. Proje ve Faaliyetler

1. Araştırma, Analiz ve Programlama

Sektörel olarak yıl içinde ihtiyaç duyulabilecek ve uzun dönemli projelere altlık olabilecek hedef pazar, tematik/sektörel bazlı analiz veya raporları hazırlanacak ve anket çalışmaları/saha araştırmaları yapılacaktır. Bu kapsamda hazırlanabilecek raporların bazıları aşağıdadır;

Değer Zinciri Analizi

Bölgenin gerek iç gerekse de dış pazarlarda rekabet fırsatı sunan ürünlere yönelik olarak SOP uygulama süresince Değer Zinciri Analizleri yapılacaktır. İlgili sektörlerde hammadde temininden satış sonrası hizmete kadar tüm değer faaliyetlerinin ve faaliyetler arasındaki ilişkilerin ortaya konulması, her bir faaliyet için sorunların analiz edilmesi ve değer oluşturmak için gerekli stratejilerin belirlenmesi amaçlanmaktadır. 2020 yılında kayısı ile ilgili başlatılan çalışmanın tamamlanması ve bölgenin bir diğer önemli ihraç kalemi olan mermerin değer zinciri analiz çalışması yapılması planlanmaktadır.

İhracat Analiz Raporları

Odak ülke pazarlarının ve ticari fırsatların belirlenmesi maksadıyla 2020 yılında oluşturulmaya başlanan, il bazlı ihracat analiz raporları SOP süresince güncellenerek illerin ihracatı artırma noktasında alacağı tedbirler ve uygulayacağı faaliyetler belirlenecektir.

Hazır Giyim Sektörü Yatırım ve İstihdam Trend Analizi

Son yıllarda özellikle Malatya ve Elazığ'daki teşvik belgelerinin çoğunluğu hazır giyim sektöründe faaliyet gösteren firmalar tarafından alınmıştır. Bölgedeki Cazibe Merkezleri Programı kapsamında 6. Bölge teşviklerinin uygulamaya geçmesinin etkisi ile son 3 yıldaki istihdam artışının temel lokomotifi hazır giyim sektörüdür. Bölge ekonomisine canlılık, istihdama dinamizm getiren sektörün yatırım ve istihdam trend analizi yapılmaktadır. Söz konusu çalışmanın çıktıları, hazır giyim sektöründe yeni yatırımların cezbedilmesi için müdahale alanlarının belirlenmesine katkı sağlayacaktır. 2020 yılında başlatılan ve literatür taraması tamamlanan çalışmanın 2021 yılının ilk döneminde tamamlanması planlanmaktadır.

2. İşbirliği ve Koordinasyon

2.1. Sanayi Yönetişim Ağı

Sanayi ve Ar-Ge alanındaki dönüşüm, süreç gerektiren ve işbirliğinin zorunlu olduğu bir alan olup ilgili alanda çalışan akademisyenler, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlükleri, KOSGEB, Teknokent, İl Milli Eğitim Müdürlükleri, ilgili STK'lar ve iş dünyasının temsilcilerinden oluşan bir yönetişim ağı oluşturulması planlanmaktadır. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı kurumlarının katılım sağladığı "İşbirliği ve Koordinasyon Toplantıları" bu çerçevede genişletilerek etkisi artırılacaktır.

Kamu-Üniversite-Sanayi İşbirliği (KÜSİ) Platformunda yer alan temsilciler ile birlikte Kamu-Üniversite-Sanayi işbirliğini geliştirmek amacıyla düzenli aralıklarla KÜSİ ziyaretlerine devam edilecektir.

Bununla birlikte SOP'un özellikle firmalara da yayılması açısından Ticaret ve Sanayi Odaları ile il bazlı protokoller imzalanacaktır.

2.2. UR-GE Çalışmaları

Aynı sektörde faaliyet gösteren firmaların bir araya getirilerek birlikte hareket etmesi sağlanarak uluslararası arenada rekabet gücünün artırılmasına zemin hazırlanmak istenmektedir. Bu çerçevede firmaların ortak ihtiyaç analizi, öğrenme (eğitim ve danışmanlık) pazarlama (tanıtım, marka, ticaret heyeti, eşleştirme) gibi ihracata yönelik ortak eylem ve faaliyetlerinin desteklenmesi amaçlanmaktadır. Ticaret Bakanlığı tarafından yürütülen Uluslararası Rekabetçiliğin Geliştirilmesinin Desteklenmesi Programı kapsamında devam eden 208 proje arasında, Bölgeden sadece Malatya TSO'nun "Tekstil ve Tekstil Türev Ürünlerinde Uluslararası Rekabetçiliğin Geliştirilmesi ve İhracatın Desteklenmesi Projesi" yer almaktadır. Ticaret Bakanlığı'nın ilgili desteğinden Bölgenin daha fazla fayda sağlayabilmesi için sektör temsilcileri ile ilgili paydaşlar arasındaki koordinasyonun sağlanarak program kapsamında yeni projelerin güdülenmesine yönelik süreç devam etmektedir. Bu minvalde, 2020 yılı içerisinde Bingöl'de paydaşların hazırladığı mobilya sektörüne yönelik projeye insan kaynağı desteği verilmekte olup diğer illerde de gerek yeni projeler güdülenmesi gerekse de mevcut kurgulana projelere katkı sunulmasına yönelik çalışmalar sürdürülecektir.

2.3. İhracatçı Firmaların Ağ Geliştirme Faaliyetleri

Bölgede üretilen ürün ve hizmetlerin hedef dış pazarlarda tanıtımının sağlanması amacıyla öncelikli olarak OSB'lerde yer alan firmaların ürün gamı ve teknik yeterliği hakkında bilgi sağlanması amacıyla Ticaret Bakanlığı'nın akredite ettiği platformlara ve ağlara katılımlarına yönelik faaliyetler devam edecektir.

2.4. Fırat Teknoloji Paneli (FIRATECH)

TRB1 Bölgesinin ekonomisini güçlendirmek ve özellikle mühendislik ve teknoloji alanında yerlileşme oranını artırmak, Bölgede bulunan ilgili paydaşları kaynak israfını engelleyecek uygulamalarla donatmak, Bölgenin teknolojik gelişmelere öncülük etmesini ve paylaşma yetkinliğini sağlamak ve toplumun her kesimin dahil edilmesini sağlayacak temaları teknoloji ile bir araya getirebilmek amacıyla Fırat Teknoloji Paneli (FIRATECH) düzenlenmesi planlanmaktadır. İki gün sürecek panelde; Kamu-STK-Özel Sektör ve Üniversite temsilcilerinin kendi alanlarında teknoloji ile ilgili güncel uygulamalarını paylaşması, kaynak verimliliği, teknoloji alanında başarı hikayeleri ve proje önerileri vb. ana başlıklarının profesyoneller tarafından işlenmesi amaçlanmaktadır. 2020 yılında salgın nedeniyle yapılamayan panelin yıl içerisinde gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

3. Kapasite Geliştirme

3.1. Ar-ge Merkezlerine Yönelik Faaliyetler

Ar-ge ve Yenilik Performansıyla ilgili olarak 2019 yılında yayımlanan bir çalışmaya[1] göre TRB1 Bölgesi 26 Kalkınma Ajansı arasında 16. sırada yer almaktadır. İl olarak ise 81 il arasında Elazığ 22, Malatya 25, Bingöl 73 ve Tunceli 74. sırada yer almaktadır. Bu veriler ışığında Bölge illerinden Elazığ ve Malatya'nın diğer Bölge illerine göre daha iyi Ar-Ge ve yenilik performansı sergilediği değerlendirilebilir.

2018 yılına kadar sadece 1 adet Ar-Ge Merkezinin olduğu TRB1 illerinde gerek 5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanunun güncellenmesi, gerekse yürütülen işbirliği çalışmalarıyla Bölgedeki Ar-Ge Merkezi sayısı 6'ya çıkmıştır. Bunlardan 4'ü Malatya, 2'si ise Elazığ'da faaliyet göstermektedir.

[1] Türkiye'de Bölgeler ve İller Düzeyinde Ar-ge ve Yenilik Performansının Gri İlişkisel Analiz Yöntemi ile Ölçülmesi https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/680142, Erişim tarihi: 08.10.2019.

İlgili faaliyet kapsamında 2020 yılı içerisinde paydaşların katılımı ile toplantılar düzenlenmiş ve yol haritası oluşturulmuş olmakla birlikte salgın nedeniyle faaliyet ertelenmek durumunda kalmıştır.

Yapılan saha araştırmaları ve Ajans koordinasyonunda düzenlenen eğitimler çerçevesinde önümüzdeki süreçte,

- Ar-ge merkezlerinin sayısının ve niteliğinin artırılmasına yönelik panel/çalıştay, Ar-Ge çalışanlarına yönelik eğitim ve danışmanlık, yurtiçi ve yurtdışında zirve/fuar/saha ziyareti organizasyonları
- Ar-Ge personeli yetiştirilmesine yönelik eğitim faaliyetleri gerçekleştirilecektir.

3.2. Dijitalleşme, Kurumsallaşma ve Dış Ticarette Uzmanlaşma Eğitimleri ve Danışmanlık Hizmetleri

Ajans koordinasyonunda ilgili paydaşlar ile işbirliği halinde firmaların rekabet gücünü artırmak maksadıyla alanında uzman kişilerin katılımıyla paneller düzenlenmesi amaçlanmaktadır. Dış ticarette uzmanlaşma kapsamında nitelikli ihracat personeli yetiştirme, ihracat mevzuatı ve gümrükleme, ihracat finansmanına erişim, pazar araştırmaları, ihracata ilişkin devlet yardımları, dijitalleşme, e-dış ticaret, ihracat sigortası ve diğer konularda eğitimler düzenlenecek ve danışmanlık hizmeti sağlanacaktır. Kurumsallaşma kapsamında aile şirketlerinde kurumsallaşma, şirket anayasası, toplam kalite yönetimi, yalın üretim, liderlik, zaman yönetimi gibi başlıklarda eğitim ve danışmanlık verilecektir.

2020 yılında Hedef Pazar ve Müşteri Bulma Teknikleri Webinarı ile başlatılan hizmetlerin SOP süresince sürdürülmesi planlanmaktadır**.**

3.3. Uluslararası Öğrenci Potansiyelinin İhracata Yönelik Değerlendirilmesi

YÖK verilerine göre Malatya, Elazığ ve Bingöl illerindeki üniversitelerde yaklaşık iki bin yedi yüz yabancı uyruklu öğrenci eğitim görmektedir. Daha önce firmalara yönelik gerçekleştirilen dış ticaret çalışmaları anketinde firmaların ihracat yaparken ihtiyaç duydukları yabancı diller sorulmuş ve anket sonucunda özellikle Arapça, Rusça ve İngilizce dillerinin Bölgede yeterince bilinmediğine bağlı olarak firmaların dış pazara açılmakta sıkıntılar yaşadıkları tespit edilmiştir.

Türkçe dâhil olmak üzere en az iki dil bilen yabancı uyruklu öğrenciler arasından üniversite ile işbirliği içerisinde hedef dış pazarlar dikkate alınarak belirlenecek öğrencilere Ajans desteği ile temel düzeyde dış ticaret eğitimi ve danışmanlık hizmeti verilecektir. Eğitimlere iyi düzeyde yabancı dil bilen Türk vatandaşı öğrenciler de entegre edilecektir. Ajans ve TSO işbirliği ile firmalara duyuru yapılarak firmaların ihtiyaçları doğrultusunda bu öğrencilerle firma eşleştirmeleri sağlanacaktır. Bu kapsamda firmaların dış pazara açılım ve ihracat süreçlerine katkı sunulması amaçlanmaktadır.

Hâlihazırda İnönü Üniversitesi ve Malatya TSO ile protokol imzalanmış olup salgın nedeniyle eğitim süreci ertelenmiştir. Fırat Üniversitesi ve Elazığ TSO ile imzalanan protokol kapsamında eğitim süreci tamamlanmış olup firma öğrenci eşleştirmeleri ve ikinci grup eğitimi önümüzdeki süreçte tamamlanacaktır.

3.4. Pazar Fırsatları Zirveleri

Bölge erişiminin etkin olduğu ve potansiyel arz eden dış pazarlara yönelik ticaret ataşeleri ile ticaret müşavirlerinin deneyimlerinden faydalanma ve fırsatların değerlendirilmesine zemin hazırlama maksadıyla 2019 yılında başlatılan Pazar Fırsatları zirveleri devam edecektir. Bununla birlikte Ticaret Bakanlığı'nın düzenlediği online zirvelere katılım sağlanması hususunda gerekli organizasyonlar da yapılacaktır.

3.5. Kaynak Verimliliğinin Anaakımlaştırılması

Kaynak Verimliliği; endüstriyel simbiyoz, eko-verimlilik, yenilenebilir enerji, geri dönüşüm, geri kazanım, döngüsel ekonomi, sürdürülebilir tüketim ve üretim gibi sistemleri içermekte olup, ilgili SOP kapsamında yaygınlaştırılması gereken bir husus olarak değerlendirilmektedir.

Bu nedenle Kaynak Verimliliğinin Anaakımlaştırılması faaliyeti çerçevesinde; işletmelerin sektörlere göre atık analizi, enerji yöneticisi yetiştirme programları, kaynak verimlilik konusu üzerine eğitim, danışmanlık, farkındalık artırma ve diğer etkinlikler gerçekleştirilecektir. Verimlilik projeleri ve yatırımlarla ilgili olarak ilgili yönetmelik, mevzuat, destekler ve destek veren kuruluşlar ilgili paydaşlara tanıtılacaktır.

4. Tanıtım ve Yatırım Destek

4.1. Yatırım Ortamı Tanıtımı ve Lobi Faaliyetleri

Bölge illerindeki imkân ve fırsatların yatırımcılara tanıtılarak, ihracat potansiyeli olan yatırımcıların Bölgeye yatırım yapmalarını sağlamak üzere Ajansın kuruluşundan bu yana sürdürülen faaliyetler 2020 yılında başlayan salgın nedeniyle sınırlı olarak gerçekleştirilebilirmiştir. Bölge proje havuzunun oluşturulması kapsamında yatırımcılara rehber niteliğinde ön fizibilite çalışmaları hazırlanmıştır. 2020 yılı içerisinde yatırımcıları yönlendirmeye yönelik faaliyetler sürdürülmüş olup mentörlüğün bölge içerisinde yaygınlaştırılmasına yönelik online etkinlikler koordine edilmiştir.

Bu yıl içerinde planlanan yatırım tanıtım faaliyetleri aşağıda sıralanmıştır;

- Ajans koordinasyonunda ilgili paydaşlarla birlikte organize edilecek geniş katılımlı yatırım zirvesi,
- Yurtiçinde büyükşehirlerde bulunan Bölge ile ilgili dernekler ile oda, borsa, ihracatçı birliği vb. bünyesinde yapılacak tanıtım faaliyetleri,
- Geçmiş yıllarda tespiti yapılan yatırıma uygun kamu arazilerinin yerli ve yabancı yatırımcılara tanıtımına yönelik faaliyetler,
- Görece az gelişmiş iş ve sanayi altyapılarında etkinliği sağlamak üzere yatırım destek ve işletme mentörlük faaliyetleri,
- Sektör temsilcilerin kendi imkânları ile katılım sağlayacağı Ajansın stant ve koordinasyon desteği vereceği sektörel fuarlar,
- Yurtdışı alım heyetlerinin Bölge illerine yapacağı ziyaretlerin koordinasyon faaliyetleri,
- Bölge firmalardan oluşan heyetlerin gerçekleştireceği dış pazar ziyaretlerinin koordinasyon faaliyetleri,
- Dijital platform ve basılı yayımlar kullanılarak Bölgenin yatırım fırsatlarının tanıtılması faaliyetleri,
- Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü'nün koordinasyonunda Ajans tarafından hazırlanan/hazırlanacak yatırım fizibilitelerinin yatırımlara dönüştürülmesi için Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi ile işbirliği içinde yatırımcılara tanıtımının yapılması ve düzenlenecek yatırım zirvesi organizasyonlarına katılım sağlanması

4.2. Devlet Destekleri Bilgilendirme Faaliyetleri

Aralarında Kalkınma Ajansları, KOSGEB, TKDK, Tarım ve Orman Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, TÜBİTAK, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının olduğu birçok kurum ve kuruluşun farklı temalarda destek programları bulunmaktadır. Yapılan istişarelerde ve saha ziyaretlerinde, destek programlarından firmaların yeterince haberdar olmadığı, farkındalık eksikliğinden dolayı teşvik ve desteklerden azami ölçüde yararlanamadıkları tespit edilmiştir.

Firmaların rekabetçiliğinin ve ihracat kabiliyetlerinin artırılması amacıyla, KOSGEB, TÜBİTAK, TKDK, AB gibi kurumların sağlamakta olduğu desteklerin tanıtımı ve bu desteklerden Bölge işletmelerinin azami düzeyde istifade edebilmesi için dönemsel olarak bilgilendirme programları yürütülecektir. Bu kapsamda, paydaş veri tabanı güncel tutularak destek ve teşviklere ilişkin güncellemeler, sosyal medya, web sitesi, e-posta ve telefon yoluyla firmalara iletilmesinin yanı sıra dönemsel olarak ilgili kurumlardan uzman davet edilerek destek bilgilendirme toplantıları organize edilecektir.

Bununla birlikte yatirimadestek.gov.tr'nin geliştirilmesine yönelik yapılacak çalışmalara katkı sağlanacak olup söz konusu platformdan yatırımcıların azami ölçüde yararlanmasına öncülük edilecektir.

4.3. Bölgesel Kalkınma Fonu Tanıtım Faaliyetleri

Ülkemiz genelinde erken aşama girişim sermayesi yatırımlarının artırılması ve büyüme potansiyeli taşıyan şirketlere yatırım yapılması amacıyla Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının yatırımcısı olduğu Bölgesel Kalkınma Fonu kurulmuştur. Başta aktif bir şekilde faaliyet gösteren, bölgede başat sanayi kuruluşu olmaya aday, özel bir ürün üreten firmalara yönelik olmak üzere Bölgesel Kalkına Fonu'nun tanıtımı gerçekleştirilecek, potansiyel firmaların fona başvuru yapması özendirilecek ve firmaların fondan yararlanmaları hususunda kolaylaştırıcı rol üstlenilecektir. Ayrıca fonun yönetiminden sorumlu Kalkınma ve Yatırım Bankası A.Ş.'nin kıstaslarına uyan istekli şirketlerin ön talepleri Ajans tarafından toplanacaktır.

5. Ajans Destekleri

5.1. Fizibilite Desteği

Bölgede öne çıkan ve potansiyel barındıran bazı sektörlerde yapılacak olan fizibilite çalışmalarının desteklenmesi planlanmaktadır. Ayrıca Bölgede yatırım ortamını iyileştirmeye,

yatırıma uygun arazilerin ekonomiye kazandırılmasına vb. yönelik araştırma çalışmalarının da fizibilite desteği kapsamında desteklenmesi öngörülmektedir. Gıda ve tarıma dayalı sanayi, tekstil-konfeksiyon, makine-teçhizat üretimi, ana metal sanayi ve yapı malzemeleri imalatı sektörlerinin alt sektörlerinde, yatırımcılara yol gösterecek ön fizibilite çalışmaları vb. bu kapsamda değerlendirilecektir.

5.2. Teknik Destek Programı

Teknik Destek Programı aracılığı ile eğitim ve danışmanlık verilerek kamu kurum ve kuruluşları, yerel yönetimler, özel sektör, İŞGEM, Teknokent, özel sektörü temsil eden meslek kuruluşları ve sivil toplum kuruluşlarının kapasitelerinin güçlendirilmesi amaçlanmaktadır.

5.3. Mali Destek Programı

5.3.1. Rekabet Edilebilirliğin Geliştirilmesi Finansman Desteği

Bölgenin yenilikçi üretim kapasitesini geliştirmeye ve ihracatını artırmaya yönelik 2021 yılı sonunda mali destek programı uygulanacaktır.

İlgili program kapsamında ihracatın geliştirilmesi ve kaynak verimliliği öncelikli olmak üzere bölgedeki firmalara yönelik finansman desteği programı uygulanması planlanmaktadır.

5.3.2. Yönetim Danışmanlığı Mali Destek Programı

Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği'nde yapılacak gerekli düzenlemelere bağlı olarak yönetim danışmanlığı konusunda yıl boyu sürecek mali destek programı yürütülmesi planlanmaktadır.

Bölgesel ihtiyaçlarla bağlantılı olarak başta işletmeler olmak üzere kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları ve üniversiteler gibi yerel aktörlerin yönetim ve işletme uygulamalarının iyileştirilmesine, pratik sorunlarının çözüme kavuşturulmasına, organizasyonların performansını artırmaya, diğer organizasyonların deneyimlerinden ders almalarına ve yeni iş fırsatları kollamalarına yardımcı olacak yönetim danışmanlığı alanlarında program uygulanması planlanmaktadır. Program kapsamında işletmelerin rekabet gücünün

artırılmasına katkı sağlayacak eğitim, yerinde danışmanlık, mentörlük, belgelendirme v.d. faaliyetler desteklenecektir.

Yıl içinde programlanması öngörülen Yönetim Danışmanlığı Mali Destek Programı kapsamında aşağıda yer alan temaların öncelikli olarak desteklenmesi planlanmaktadır.

- ***Dış Ticaret:*** TRB1 Bölgesinde imalat sanayinde faaliyet gösteren KOBİ'lerin ulusal ve uluslararası ölçekte rekabet gücünü ve ihracat oranlarını artırmak ve karşılaşılan sorunları azaltabilmek için dış ticaret konusunda eğitim, yerinde danışmanlık, mentörlük ve belgelendirme faaliyetleri desteklenecektir. Özellikle önceden ihracat yapan ve birtakım sebeplerden ötürü ihracat yapmayı bırakan firmaların hedef alınacak olup bu firmaların ihracatta sürekliliği yakalaması ve bu noktada karşılaşılan zorlukları önleme konularına ağırlık verilecektir.
- ***Kaynak Verimliliği:*** Üretirken ve tüketirken verimlilik anlayışı ile üretim kısıtları ile enerji sarfiyatlarının tespiti, su yönetimi, sürekli iyileştirmelerin sağlanması, işletmelerin proses haritalarının çıkarılması sağlanarak verimlilik artışı ve yalınlaşma konularında eylem planları belirlenecektir.
- ***Kurumsallaşma:*** Aile şirketleri başta olmak üzere işletmelerin, patron, lider yönetici ve önemli personele bağımlı olmadan faaliyetlerini etkin bir şekilde yürütebilmelerine yönelik danışmanlık ve belgelendirme faaliyetleri sağlanacaktır.
- ***Dijitalleşme:*** Dijital dönüşümün önemi hususundaki farkındalığı artırmak ve sürecin hız kazanmasını sağlamak amacıyla yönetim danışmanlığı uygulanacaktır.
- ***Ar-Ge ve Yenilikçilik:*** Ar-Ge ve yenilikçilik önceliği kapsamında, hali hazırda Ar-Ge merkezi ya da birimi olan firmalara Ar-Ge projesi hazırlama, Ar-Ge süreçlerinin yönetimi, Ar-Ge harcamalarının muhasebeleştirilmesi vb. alanlarda destek verilecektir.

5.4. Güdümlü Proje Desteği

Yıl içerisinde gerçekleştirilecek ihtiyaç analizi ve Bakanlık görüşleri kapsamında yeni bir güdümlü proje veya projeler kurgulanacaktır.

6. Önemli Kamu Yatırımları

Bölgede sanayi ve girişimcilik altyapısının geliştirilmesi kapsamında aşağıdaki ve buna benzer projelerin takibi yapılacaktır.

- Elazığ 2.Organize Sanayi Bölgesi
- Malatya 1.Organize Sanayi Bölgesi'nin Genişletilmesi
- Elazığ 1. Organize Sanayi Bölgesi'nin Genişletilmesi
- Baskil Plastik İhtisas Organize Sanayi Bölgesi
- Bingöl Organize Sanayi Bölgesi
- Bingöl 3. Kısım Sanayi Sitesi
- Darende Organize Sanayi Bölgesi
- Bingöl Teknokent

7. AB ve Diğer Dış Kaynaklı Programlar Kapsamındaki Projeler

7.1. Kuru Kayısı Lisanslı Depo Projesi

İhale aşamaları süren projede insan kaynağı desteği sağlayan Ajans sürecin etkin ilerlemesi kapsamında çalışmalarını sürdürecektir.

7.2. Bingöl İŞGEM

Ajansın proje aşamasında nihai faydalanıcı olduğu Bingöl İŞGEM, 2018 yılında faaliyete geçmiş ve kısa bir sürede doluluk oranı üst seviyelere ulaşmıştır. Ajansın diğer paydaşlar ile birlikte işbirliği ve koordinasyon içerisinde çalışması ile Bingöl İŞGEM etkin bir şekilde yürütülerek ilin girişimcilik ve üretim alanlarına katkı sağlanacaktır.

7.3. TRB1 Bölgesindeki Dezavantajlı Kişilerin İşgücü Piyasasına Sürdürülebilir Entegrasyonu

Ajans tarafından uygulanacak olan operasyon kapsamında, TRB1 Bölgesi'nde yoksul veya yoksulluk riski bulunan kadın ve gençlerin hedef alındığı dezavantajlı kişilerin işgücü piyasasına katılımının artırılması hedeflenmektedir. 14 Şubat 2020'de imzalanan sözleşme kapsamında 4 milyon 155 bin Avro olan Operasyonun 2021 yılında uygulamaya geçmesi öngörülmektedir.

7.4. Kovid-19 Krizine Yanıt ve Dayanıklılık Projesi

Bakanlığımız ile Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı işbirliğinde yürütülen *Kovid-19 Krizine Yanıt ve Dayanıklılık Projesi* kapsamında TRB1 bölgesine tekstil sektörü için kırılgan sektör analiz raporu ve kılavuzları hazırlanacaktır. Salgın, kriz ve doğal afetlere yönelik ajans personelinin yetkinliklerinin geliştirilmesi, faaliyet çeşitlendirilmesi gibi konularda uzmanlarca verilecek eğitimlere katılım sağlanacaktır. Buna ek olarak, proje kapsamında kırılgan sektörlerde faaliyet gösteren KOBİ'lere kapasitelerini geliştirmek için teknik destek ve birebir iş danışmanlığı sağlanacak, Kalkınma Ajanslarının risk azaltma ve kriz/afet sonrası düze çıkma sürecine ve politikalara yönelik kapasite geliştirme çalışmaları yürütülecektir.

Projenin TRB1 Bölgesindeki koordinasyonu ve takibi yapılacaktır.

8. Diğer Proje ve Faaliyetler

Başta CMDP ve SOGEP projeleri olmak üzere, özellikle istihdama yönelik, ilgili SOP dâhilinde değerlendirilebilecek projelerin süreç takibi yapılacak olup gerekli durumlarda destek sağlanacaktır.

e. Program Süresi ve Zaman Planlaması

İmalat Sanayinde Kurumsallaşma ve İhracatın Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı 6 aylık dönemler çerçevesinde 3 senelik olarak planlanmıştır. Yıl içindeki faaliyet takvimi aşağıda sunulmuştur.

Tablo 3: İG SOP Faaliyet Takvimi

Bileşen Adı	Başlangıç Dönemi	Bitiş Dönemi
Değer Zinciri Analizi (Mermer)	Şubat	Temmuz
İhracat Analiz Raporları	Ocak	Haziran
Hazır Giyim Sektörü Yatırım ve İstihdam Trend Analizi	Ocak	Nisan
Sanayi Yönetişim Ağı	Ocak	Aralık
UR-GE Çalışmaları	Ocak	Aralık
İhracatçı Firmaların Ağ Geliştirme Faaliyetleri	Ocak	Aralık
Fırat Teknoloji Paneli	Eylül	Kasım
Ar-Ge Merkezlerine Yönelik Faaliyetler	Mart	Eylül

Dijitalleşme, Kurumsallaşma ve Dış Ticarette Uzmanlaşma Eğitimleri ve Danışmanlık Hizmetleri	Ocak	Aralık
Uluslararası Öğrenci Potansiyelinin İhracata Yönelik Değerlendirilmesi	Ekim	Aralık
Pazar Fırsatları Zirveleri	Temmuz	Aralık
Kaynak Verimliliğinin Anakımlaştırılması	Şubat	Kasım
Yatırım Ortamı Tanıtımı ve Lobi Faaliyetleri	Ocak	Aralık
Devlet Destekleri Bilgilendirme Faaliyetleri	Ocak	Aralık
Fizibilite Desteği Programı	Mart	Aralık
Teknik Destek Programı	Mart	Aralık
Rekabet Edebilirliğin Geliştirilmesi Finansman Desteği	Temmuz	Aralık
Yönetim Danışmanlığı Mali Destek Programı	Temmuz	Aralık
Güdümlü Proje Destekleri	Şubat	Ekim
Önemli Kamu Yatırımları	Ocak	Aralık
AB ve Diğer Dış Kaynaklı Programlar Kapsamındaki Projeler	Ocak	Aralık
Diğer Proje ve Faaliyetler	Ocak	Aralık

f. İzleme ve Değerlendirme

İmalat Sanayinde Dönüşüm Birimi tarafından haftalık faaliyet raporlarında SOP'un gidişatı ile ilgili durum bilgisi verilecektir. SOP'ların ilerleme durumu ve faaliyet planlaması ile ilgili 3'er aylık dönemlerde Genel Sekreter başkanlığında koordinasyon toplantıları düzenlenecektir. İmalat Sanayinde Dönüşüm Birimi faaliyet takvimini takip edecek, ilgili paydaşlarla koordinasyonu sağlayacak ve gerekli tedbirleri uygulamaya alacaktır.

2.2. YUKARI FIRAT HAVZASI TURİZM DESTİNASYONU GELİŞTİRİLMESİ VE MARKALAŞTIRILMASI SONUÇ ODAKLI PROGRAMI

a. Amaç

Bölgede turizmin geliştirilerek turist ve geceleme sayılarının ve turizmden elde edilen gelirin artırılması sonuç odaklı programın genel amacı olarak belirlenmiştir.

Programın özel amaçları;

1. Yukarı Fırat Havzası destinasyonlarının oluşturulması, markalaştırılması ve tanıtılması,
2. Turizm değerlerinin altyapı eksikliklerinin giderilmesi,
3. Bölgeye Düzenlenen Düzenli Tur Sayısının Artırılması,
4. Beşeri kaynakların geliştirilmesi ve istihdamın artırılması.

olarak belirlenmiştir.

b. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Turizm Bölgesel kalkınmada en önemli araçlardan biridir. Bu nedenle turizm potansiyeli bulunan Bölgeler turizm faaliyetlerine ağırlık vererek Bölgelerindeki refah düzeyini yükseltmeyi amaçlamaktadır. Turizm sektörü ekonomik gelişmeyi sağlayabilecek birçok ekonomik faaliyetle doğrudan ve dolaylı bağlantılı olmakla birlikte birbirinden farklı çok sayıda üretim biriminin bir araya gelebildiği ender sektörlerden biri olma özelliğine de sahiptir. Birçok farklı sektörü ve farklı özellikteki üretim birimlerini yan yana getirmesi ile ulusal, Bölgesel ve yerel ölçekte iş hacmini arttırırken yeni pazarların gelişmesine de katkı sağlamaktadır.

10. ve 11. Kalkınma Planlarında belirtildiği üzere turizm sektörü ülkenin önemli gelir kaynakları arasında yer almaktadır. Bu nedenle Bölgedeki turizmin daha iyi duruma getirilmesi adına beşeri ve fiziki altyapısal, sistemsel ve yönetimsel olarak geliştirilmesinin önemi Kalkınma Planlarında vurgulanmıştır. Dünyada sürekli değişen ve gelişen boş zaman geçirme eğilimleri de turizmin farklı noktalara taşınmasına ve çeşitlendirilmesine duyulan ihtiyacın ne denli önemli olduğunu göstermektedir.

TRB1 2014-2023 Bölge Planı'nda Bölgenin kalkınmasına yönelik belirlenen iki gelişme ekseninden biri "Sürdürülebilir Ekonomi" eksenidir ve bu eksen altında "Alternatif Turizm Türlerinin Geliştirilmesi" ana başlığı belirlenen hedeflerden biri olarak vurgulanmıştır. Bölge planında Bölgenin var olan turizm potansiyelinin az bir bölümünün ülke çapında tanındığı,

Bölgenin UNESCO Dünya Miras Listesi'ndeki iki kültür varlığına komşu olmasına rağmen bir turizm Bölgesi olarak anılmayışı ve turizm gelirlerinin yetersiz oluşu gerek sektör temsilcileriyle yapılan görüşmelerde, gerekse istatistiki veri ve saha çalışmalarında gözlendiği belirtilmektedir. Bölge Planında yer alan "Alternatif Turizm Türlerinin Geliştirilmesi" önceliği içerisinde alt tedbirler olarak yer verilen başlıklar;

- Turistik tesis sayısının ve hizmet kalitesinin arttırılması
- Turizm değerlerinin tanıtılması ve pazarlanması
- Turizm değerlerine erişilebilirliğin iyileştirilmesi

şeklindedir.

Ajans tarafından hazırlanan "TRB1 Bölgesi Sürdürülebilir Turizm Stratejisi ve Eylem Planı"na göre Bölgede tarih, kültür, doğa, sağlık, termal, inanç ve kış turizmi türlerinin geliştirilebilir olduğu tespit edilmiştir. Bu türlerin yanı sıra özellikle son yıllarda yapılan özel sektör yatırımları ile Elazığ'daki eno turizm potansiyelinin de gelişime açık olduğu görülmüştür.

Doğu Anadolu Bölgesi'nde Erzurum-Kars Bölümü, Yukarı Fırat Bölümü, Yukarı Murat-Van Bölümü, Hakkâri Bölümü olmak üzere dört bölüm vardır. 1941 yılında gerçekleştirilen 1. Coğrafya Kongresinde Türkiye'deki 21 coğrafi bölümden biri olarak tanımlanan Yukarı Fırat Bölümü Tunceli, Erzincan, Elazığ, Malatya ve Bingöl sınırları içerisinde geniş çöküntü ovalarına sahiptir. Tarih öncesi çağlardan beri insanoğluna yurt olmuş, medeniyetlere kaynaklık eden önemli noktalardan birisi olan Fırat Havzası'nda yer alan değerlerin tanıtılması önem arz etmektedir. Bu kapsamda havzadaki ortak değerlere yönelik sahiplik duygusunun pekiştirilmesine yönelik farkındalığın artırılması ve havza boyutunda bütüncül planlama yapılması gerekmektedir. Yukarı Fırat Bölgesi önemli bir turizm potansiyeli taşıyan fakat bu potansiyeli yeterli şekilde kullanamayan ve tanıtamayan bir bölgedir. Ancak Bölgede turizm son yıllarda giderek önem kazanmaktadır ve bu durum istatistiki verilerden de görülmektedir. Turizm altyapısı açısından TRB1 Bölgesi illerinin rekabet durumuna baktığımızda; 81 il arasında tesis, oda ve yatak sayılarında Türkiye ortalamasının çok altında ve Türkiye genelinde çok az bir paya sahip oldukları görülmektedir.

TRB1 Bölgesi illerinin turizm işletme belgeli ve belediye belgeli tesislerinde konaklayan turist sayıları ve geceleme sayıları oldukça düşük olmakla birlikte Bölgedeki turizm potansiyelinin geliştirilmesi ile birlikte bu değerlerin artacağı düşünülmektedir.

Bölge illerinin 2014-2019 yıllarını kapsayan dönemdeki konaklayan turist ve geceleme sayılarına ait veriler aşağıdaki gibidir;

Tablo 4: Bingöl İli Turizm Verileri (2014-2019)

BİNGÖL	TESİSE GELİŞ SAYISI			GECELEME			ORTALAMA KALIŞ SÜRESİ	
YILLAR	Belediye Belgeli Tesis	Turizm İşletme Belgeli Tesis	TOPLAM	Belediye Belgeli Tesis	Turizm İşletme Belgeli Tesis	TOPLAM	Belediye Belgeli Tesis	Turizm İşletme Belgeli Tesis
2014	21.524	14.853	36.377	21.541	18.100	39.641	1,00	1,20
2015	19.402	22.550	41.952	19.602	31.247	50.849	1,01	1,38
2016	19.207	36.749	55.956	19.469	44.197	63.666	1,01	1,20
2017	32.730	37.161	69.891	35.603	46.713	82.316	1,09	1,26
2018	35.576	31.518	67.094	46.389	41.250	87.639	1,30	1,31
2019	35.267	23.867	59.134	47.880	32.787	80.667	1,36	1,37

KAYNAK: Turizm Bakanlığı

Tablo 5: Elazığ İli Turizm Verileri (2014-2019)

ELAZIĞ	TESİSE GELİŞ SAYISI			GECELEME			ORTALAMA KALIŞ SÜRESİ	
YILLAR	Belediye Belgeli Tesis	Turizm İşletme Belgeli Tesis	TOPLAM	Belediye Belgeli Tesis	Turizm İşletme Belgeli Tesis	TOPLAM	Belediye Belgeli Tesis	Turizm İşletme Belgeli Tesis
2014	102.988	76.079	179.067	122.712	107.420	230.132	1,19	1,41
2015	103.981	76.316	180.297	124.400	112.420	236.820	1,19	1,47
2016	110.015	98.289	208.304	122.061	139.295	261.356	1,11	1,42
2017	69.044	142.430	211.474	128.900	222.461	351.361	1,87	1,56
2018	54.944	167.608	222.552	111.574	266.460	378.034	2,03	1,59
2019	61.457	179.614	241.071	112.690	275.163	387.853	1,83	1,53

KAYNAK: Turizm Bakanlığı

Tablo 6: Malatya İli Turizm Verileri (2014-2019)

MALATYA	TESİSE GELİŞ SAYISI			GECELEME			ORTALAMA KALIŞ SÜRESİ	
YILLAR	Belediye Belgeli Tesis	Turizm İşletme Belgeli Tesis	TOPLAM	Belediye Belgeli Tesis	Turizm İşletme Belgeli Tesis	TOPLAM	Belediye Belgeli Tesis	Turizm İşletme Belgeli Tesis
2014	117.664	130.245	247.909	154.075	191.174	345.249	1,30	1,50
2015	87.715	153.143	240.858	128.943	221.972	350.915	1,50	1,40
2016	100.860	156.420	257.280	147.129	221.767	368.896	1,50	1,40
2017	91.413	195.823	287.236	190.284	295.989	486.273	2,08	1,51
2018	95.289	201.112	296.401	202.179	296.947	499.126	2,12	1,48
2019	113.066	193.309	306.375	228.930	281.565	510.495	2,02	1,46

KAYNAK: Turizm Bakanlığı

Tablo 7: Tunceli İli Turizm Verileri (2014-2019)

TUNCELİ	TESİSE GELİŞ SAYISI			GECELEME			ORTALAMA KALIŞ SÜRESİ	
YILLAR	Belediye Belgeli Tesis	Turizm İşletme Belgeli Tesis	TOPLAM	Belediye Belgeli Tesis	Turizm İşletme Belgeli Tesis	TOPLAM	Belediye Belgeli Tesis	Turizm İşletme Belgeli Tesis
2014	14.425	19.935	34.360	22.554	31.150	53.704	1,60	1,60
2015	12.864	22.525	35.389	19.475	32.925	52.400	1,50	1,50
2016	17.780	23.061	40.841	15.594	23.061	38.655	1,10	1,40
2017	4.979	35.147	40.126	9.829	35.147	44.976	1,97	1,43
2018	3.878	27.967	31.845	4.687	37.960	42.647	1,21	1,36
2019	3.507	30.657	34.164	4.781	40.304	45.085	1,36	1,31

KAYNAK: Turizm Bakanlığı

Tablo 8: Türkiye'de Turistlerin Ortalama Kalış Süresi (2014-2019)

TÜRKİYE	ORTALAMA KALIŞ SÜRESİ	
YILLAR	Belediye Belgeli Tesis	Turizm İşletme Belgeli Tesis
2014	2,05	3,20
2015	1,80	3,10
2016	1,90	3,00
2017	2,09	2,70
2018	2,14	2,87
2019	2,11	2,84

KAYNAK: Turizm Bakanlığı

Tablolarda görüldüğü üzere son 2014-2019 yılları arasındaki süreçte Tunceli hariç Bölgenin diğer illerinde tesise geliş sayısı, geceleme sayısı ve ortalama kalış sürelerinde her yıl düzenli olarak artışlar gözlemlenmektedir.

Bölge illerinin ortalama kalış süresi verileri dikkate alındığında Türkiye ortalamasının altında olduğu açıkça görülmektedir.

Bu rakamları artırmak için altyapı yatırımlarının tamamlanması ve turizm faaliyetlerinin geliştirilerek turizmin çeşitlendirilmesi, bütünleşik turizm projelerinin yanında tanıtım ve markalaşma çalışmalarının tamamlanması gerekmektedir. TRB1 Bölgesindeki turistik değerlerin yeterli oranda bilinmemesi, tur şirketlerinin Bölgedeki turizm değerlerini yeterince tanımaması turizm destinasyonu olma hedefine ulaşmayı zorlaştırmaktadır. Bölgedeki turizm zenginliklerinin ortaya çıkarılması, bunların bir destinasyon olarak markalaşması, tanıtılması ve turizm faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi yoluyla gelen ziyaretçilerin Bölgede ortalama kalış süresi artırılacak, daha fazla turizm geliri elde edilmiş olacaktır.

11. Kalkınma Planında mevcut kaynak pazarların güçlendirilmesi, geliştirilmesi ve bunun yanı sıra yeni kaynak pazarların yaratılması yoluyla ziyaretçi sayısı artırılması gerekliliği vurgulanmış, turizm değerlerinin destinasyon bazında gruplandırılarak tanıtılması politikası benimsenmiştir.

2020-2022 Orta Vadeli Program'da kamu yatırımlarında odaklanılması istenilen öncelikli sektörler arasında turizm özellikle vurgulanmıştır. Yine aynı şekilde 2020-2022 Kamu Yatırımları Rehberi'nde de turizme vurgu yapılmış ve özel sektörün Bölge turizmine yatırım yapmasını teşvik etmek amacıyla Bölgede kamu politika ve yatırımlarında turizm altyapı çalışmalarına öncelik verilmesi gerekliliği belirtilmiştir.

TRB1 Bölgesi, Türkiye Turizm 2023 Strateji Belgesinde gelişim Bölgesi olarak belirlenen GAP Kültür ve Turizm Gelişim Bölgesince çevrelenmiş bir bölgedir ve gerek coğrafi konumu ve doğal güzellikleri ve gerekse de kültürel ve tarihi zenginlikleri açısından belirlenen bu Bölge ile birçok benzer özelliklere sahiptir. Strateji belgesinde GAP Kültür ve Turizm Gelişim Bölgesine yapılan vurgunun Bölge için stratejik bir öneme sahip olduğu düşünülmekte ve belirtilen bu Bölgenin gelişim sürecine paralel olarak Bölge ile rekabet içerisinde değil entegrasyon içerisinde TRB1 Bölgesi'nin gelişiminin sağlanması planlanmaktadır.

TÜRSAB acenteleri ile Bölgede gerçekleştirilen tanıtım etkinliklerinde Yukarı Fırat Destinasyonunun düzenli turları Bölgeye çekebilecek bir zenginliğe sahip olduğu acenteler tarafından vurgulanmıştır. Bu turların düzenli hale gelmemesinde; tanıtım eksikliği, turizm sektörü altyapı eksiklikleri ve bazı turizm aktivitelerindeki süreksizlik neden olarak belirtilmiştir. Bu eksikliklerin giderildiği, destinasyonun markalaştığı ve etkin tanıtım yapıldığı takdirde bu Bölgeye düzenli turlar için büyük bir rağbet olabileceği hususu belirtilmiştir.

Türkiye'de son yıllarda meydana gelen kur artışları yurt dışından gelen ziyaretçi sayısında artışa, yurt dışına çıkış sayısında ise büyük bir düşüşe sebep olmuştur. Yeni Bölgeler ve kültürler tanıma, farklı yöresel mutfakları deneyimleme ve yeni destinasyonlar keşfetme isteğine sahip olan yerli turist bu alışkanlıklarını kur artışları nedeniyle iç piyasaya kaydırmıştır ve bu talep farklılaşması Yukarı Fırat Bölgesi destinasyonlarının geliştirilmesi ve markalaştırılması adına büyük bir fırsat olarak görülmektedir.

Söz konusu gerekçelerle Sonuç Odaklı Program olarak "Yukarı Fırat Havzası Turizm Destinasyonu Geliştirilmesi ve Markalaştırılması" seçilmiştir. Bu sonuç odaklı program çerçevesinde; Bölge turizmini destinasyon bazında ele alarak markalaşmak, etkin tanıtım ve lobi faaliyetleri yürütmek ve turizm altyapı eksikliklerini gidermek amacıyla faaliyetler gerçekleştirilecektir. Stratejiler ve hedefler, Yukarı Fırat Bölgesinin potansiyeli ve turizm ürününü oluşturan ve aşağıda belirtilen kaynak değerlere göre belirlenmiştir;

Şekil 1: Yukarı Fırat Bölgesi Turistlik Değerleri

c. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Yukarı Fırat Turizm Destinasyonu Geliştirilmesi ve Markalaştırılması Sonuç Odaklı Programının hedeflenen sonuç ve çıktıları aşağıda verilmiştir;

Tablo 9: YFT SOP Çıktı Göstergeleri

Tedbir, Proje ve Faaliyetler	Çıktı Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Araştırma, Analiz ve Programlama	Memnuniyet Düzeyi Analiz Raporu Sayısı	Adet	12	Ajans Faaliyet Raporu
Araştırma, Analiz ve Programlama	Belirlenen Turizm Rotaları Sayısı	Adet	4	Ajans Faaliyet Raporu
İşbirliği ve Koordinasyon	Odak Grup Toplantı Sayısı	Adet	4	Toplantı Tutanakları
İşbirliği ve Koordinasyon	Paydaşlarla Gerçekleştirilen Organizasyon Sayısı	Adet	2	Ajans Faaliyet Raporu, Basında Çıkan Haberler
Kapasite Geliştirme	İnsan Kaynağı Geliştirme Programı Kapsamında Eğitim Alan Kişi Sayısı	Adet	100	Eğitim Sertifikaları
Kapasite Geliştirme	İnsan Kaynakları Eğitim Programlarından Faydalanıp Hizmet Kalitesinde Artış Sağlayan Turizm İşletmesi Sayısı	Adet	10	Ajans Faaliyet Raporu, Basında Çıkan Haberler,
Tanıtım ve Yatırım Destek	Organize Edilecek Fam Trip Sayısı	Adet	2	Basında ve Sosyal Medyada Çıkan Haberler

Tanıtım ve Yatırım Destek	Blogger ve Influencerlar ile Organize Edilen Etkinlik Sayısı	Adet	2	Basında Çıkan Haberler
Tanıtım ve Yatırım Destek	Yapılacak Görsel Kimlik ve İmaj Çalışması Sayısı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
Tanıtım ve Yatırım Destek	Bölge Değerlerinin Tanıtımı Amacıyla Aktif Kullanılan Sosyal Medya Hesabı Sayısı	Adet	1	İlgili Sosyal Medya Hesapları
Tanıtım ve Yatırım Destek	Tanıtım ve Yatırım Ortamının Geliştirilmesine Yönelik Organizasyon Sayısı	Adet	2	Ajans Faaliyet Raporu
Ajans Destekleri	Uygulanan Fizibilite Desteği Programı Sayısı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
Ajans Destekleri	Uygulanan Teknik Destek Programı Sayısı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
Ajans Destekleri	Uygulanan Mali Destek Programı Sayısı	Adet	2	Ajans Faaliyet Raporu
Ajans Destekleri	Uygulanan Güdümlü Proje Desteği Sayısı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
Diğer Proje ve Faaliyetler	SOP kapsamında Takibi Yapılan Diğer Proje ve Faaliyet Sayısı	Adet	4	Ajans Faaliyet Raporu

Tablo 10: YFT SOP Sonuç Göstergeleri

Özel Amaç	Sonuç Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Mevcut Durum	Hedef	Doğrulama Kaynağı
1	Markalaştırılan Destinasyon Sayısı	Adet	-	1	Basında ve Sosyal Medyada Çıkan Haberler, Görsel Kimlik ve İmaj Çalışmaları ve Bunlar Çerçevesinde Gerçekleştirilen Faaliyetler
2	Altyapı Oluşturulan/Geliştirilen Turizm Yatırımı Sayısı	Adet	-	10	Ajans Faaliyet Raporu
3	Bölgeye Gelen Turist Sayısındaki Artış Oranı	Yüzde	-	10	İl Kültür Turizm Müdürlükleri İstatistikleri
3	Turist Geceleme Sayısındaki Artış Oranı	Yüzde	-	3	İl Kültür Turizm Müdürlükleri İstatistikleri
3	Ajans Tarafından Güdülenerek Hayata Geçirilecek Düzenli Tur Sayısı	Adet	-	1	Ajans Faaliyet Raporu, Basında ve Sosyal Medyada Çıkan Haberler, TÜRSAB ve Acenteleri İle Gerçekleştirilen Toplantı/Organizasyonlar.
4	Turizm sektöründe kazandırılan nitelikli işgücü istihdamı	Kişi	-	50	SGK ve İŞKUR kayıtları

d. Proje ve Faaliyetler

1. Araştırma, Analiz ve Programlama

Sektörel olarak yıl içinde ihtiyaç duyulabilecek ve uzun dönemli projelere altlık olabilecek hedef pazar, tematik/ bölgesel bazlı turizm analiz veya raporları hazırlanacak ve anket çalışmaları/saha araştırmaları yapılacaktır. Bu kapsamda hazırlanabilecek raporların bazıları aşağıdadır;

Turist Memnuniyet Düzeyi Anketi ve Müşteri Analizi Raporu Çalışması

Bölge illerine gelen turistlerin seyahatleri süresince aldıkları tüm hizmetlere, yaşadıkları deneyimlere ve beklentilerine dair bilgiler edinmek suretiyle gelen turistlerin profillerinin çıkarılması, verilen hizmetlerin ve turizm olanaklarının ölçülmesi, aksaklıkların ve ihtiyaçların tespit edilmesi ve beğenilen noktaların korunarak geliştirilmesini sağlamak amacıyla Bölge illerine gelen turistlere yönelik memnuniyet düzeyi anket çalışmaları düzenlenecek ve elde edilen veriler analiz raporu haline getirilerek Bölgedeki turizm hizmet sağlayıcıları ve ilgili tüm paydaşlar ile paylaşılacaktır.

Bu çalışmalar kapsamında yapılacak faaliyetlerin bir kısmı Ajans dışından uzmanlık ve personel desteği şeklinde hizmet alımı yöntemiyle gerçekleştirilecektir. Bu doğrultuda online anket ve anketör hizmeti Ajans dışından satın alınacaktır.

2020 yılı Ocak ayı içerisinde Elazığ ve Malatya'da meydana gelen deprem ve sonrasında yaşanan pandemi nedeniyle bu başlık altında herhangi bir faaliyet gerçekleştirilmemiş olup 2021 yılında çalışmalara başlanacaktır.

Yukarı Fırat Havzası Tematik ve Alternatif Rotaların Belirlenmesi

11. Kalkınma Planında turizmin geliştirilmesinin önemine vurgu yapılmış ve bu hedefe ulaşmada destinasyon temelli bir yaklaşım benimsenmiştir. Deniz, kum ve güneş turizminin yanı sıra kültür turizmi başta olmak üzere sağlık turizmi, termal turizm, kış turizmi, eko turizm, doğa turizmi gibi alternatif turizm türlerinin öncelikli olarak ele alınarak destinasyon yaklaşımı kapsamında geliştirilmesi hedefi vurgulanmıştır.

TRB1 Bölgesi kapsamında tematik rotalar oluşturulması hedefi ile TRB1 Bölgesinde yer alan turizm değerlerinin analiz edilmesi, farklı ilgi odağına sahip turistlere yönelik tematik ve alternatif rotalar oluşturulması ve rota tabanlı planlamaların yapılabilmesi amacıyla "Yukarı Fırat Destinasyonu Tematik ve Alternatif Rotaların Belirlenmesi" hizmeti alınacaktır.

Oluşturulacak tüm rotalar için detaylı anlatımlar ve haritaların da bulunduğu dijital ve basılı materyaller hazırlanacaktır.

TRB1 Bölgesi sahip olduğu doğal güzellikleriyle doğa yürüyüşleri, bisiklet turları ve yeni yerler keşfetmek için zengin bir bölgedir. Doğa severlerin doğal güzellikleri doğrudan keşfetmek ve bu keşif sürecini doğrudan deneyimlemek amacıyla gerçekleştirdikleri kişisel ya da grup etkinlikleri olarak başlayan trekking ve bisiklet turları, günümüzde alternatif turizm faaliyetleri içerisinde ekonomik bir boyut da kazanmıştır. Özellikle ilerlenen güzergah boyunca bir çok yerleşim alanı, kültür rotaları tanıtımı ve bu noktaların kalkınması için önemli kaynaklar haline gelmektedirler. Bu kapsamda Bölgede belirlenecek turizm çekim merkezlerinde ve destinasyonlarda (Levent Vadisi, Hazar Gölü, Saklıkapı ve Karaleylek Kanyonları vb.) trekking ve bisiklet rotaları oluşturulacak ve bunlara dair basılı materyaller hazırlatılacaktır.

İnönü Üniversitesi tarafından Ajans Mali Destek Programı kapsamında yürütülen ve 2020 yılı son çeyreğinde tamamlanacak olan "RotaMalatya: Destinasyonlar ve Turizm Olanaklarına Yönelik Bölgesel Rota Planlaması ve İnteraktif Tasarımı Projesi" kapsamında TRB1 Bölgesi'ne ait yürüyüş ve bisiklet rotaları sayısal ortamda taslak olarak belirlenmiş olacaktır. 2021 yılı içerisinde projede yer alan rotalar içerisinde spor ve doğa kulüpleri ile birlikte eliminasyon yapılacak ve bu rotalara yönelik saha çalışmaları ile rotaların ulusal ve uluslararası destinasyonlar içinde yer almasına yönelik işaretleme çalışmaları yapılacaktır. Ayrıca bu rotaların altyapı eksikliklerinin giderilmesine yönelik ilgili paydaşlarla ortak çalışmalar yürütülecektir. Bu çalışmalar doğrultusunda rotaların belirlenmesi, sayısallaştırılması, ilgili platformlara aktarılması ve bunlara dair basılı materyaller oluşturulması işleri için hizmet alımı yapılması düşünülmektedir.

2. İşbirliği ve Koordinasyon

2.1. Turizm Yönetişim Ağı

Turizm alanında çalışan akademisyenler, Kültür ve Turizm İl Müdürlükleri, KOSGEB, İl Milli Eğitim Müdürlükleri, ilgili STK'lar ve iş dünyasının temsilcilerinden oluşan bir yönetişim ağı oluşturulması planlanmaktadır. Yukarı Fırat Havzası Turizminin Destinasyon Yaklaşımı Odağında Geliştirilmesi ve Markalaştırılması Sonuç Odaklı Programının sağlıklı ve katılımcı bir şekilde yürütülebilmesi için 2018 yılı içerisinde her ilde düzenlenmiş olan geniş katılımlı turizm paydaş toplantılarından alınan sonuçlar doğrultusunda 2019 yılında sadece

odaklanılacak turizm değerleri ile ilgili paydaşlarla odak grup toplantıları yapılmış olup bu toplantılara 2020 yılında da devam edilmiştir. 2020 yılında yaşanan pandemi süreci nedeniyle paydaşlarla istenilen sıklıkta görüşülememiş olup 2021 yılında sürecin sonlanmasını müteakiben paydaşlarla yeniden yakın ilişkiler kurmaya yönelik toplantılar gerçekleştirilecektir. Turizm paydaşları ile yapılacak toplantıların odak gruplara indirgenmesinde amaç; o yörenin turizm sektöründeki ihtiyaçlarının, sorunlarının ve potansiyelinin değerlendirildiği birinci dereceden ilgili paydaşlarla daha sağlıklı bir istişare ortamı yaratabilmektir.

2.2. Sakin Şehir Unvanı Alınmasına Yönelik Faaliyetler

Elazığ'ın Ağın ilçesinin, Uluslararası Cittaslow Birliği tarafından verilen Cittaslow (Sakin Şehir) unvanını alabilmesi amacıyla ilgili kamu, özel sektör ve sivil toplum kuruluşları arasında işbirliği geliştirilerek koordinasyon sağlanacaktır. Bu kapsamda yapılan başvuruya istinaden ilgili paydaşlarla birlikte yapılan görev dağılımı takip edilecektir.

Ayrıca Bingöl'de Ilıcalar ve Kığı ilçeleri için sakin şehir unvanı alınmasına yönelik faaliyetlerin desteklenmesi planlanmaktadır.

2020 yılı Ocak ayı içerisinde Elazığ ve Malatya'da meydana gelen deprem ve sonrasında yaşanan pandemi nedeniyle bu başlık altında herhangi bir faaliyet gerçekleştirilmemiş olup 2021 yılında çalışmalara başlanacaktır.

2.3. İçme Köyünün Ekoturizm Destinasyonu Olarak Geliştirilmesine Yönelik Faaliyetler

Ekoturizm potansiyelinin değerlendirmesi amacıyla İçme Köyünde yöreye özgü bir temayla Kırsalda Tasarım etkinliği düzenlenecektir. Elazığ İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Elazığ İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü ve ilgili olabilecek diğer paydaşlar ile işbirliği içerisinde köyde ekoturizme uygun bir kimlik kazandırılmasına yönelik tasarım çalışması yapılacaktır.

2020 yılı Ocak ayı içerisinde Elazığ'da meydana gelen deprem ve sonrasında yaşanan pandemi nedeniyle bu başlık altında herhangi bir faaliyet gerçekleştirilmemiş olup 2021 yılında çalışmalara başlanacaktır.

2.4. Yukarı Fırat Havzası Turizm Destinasyonu Tanıtım ve Markalaşma Organizasyonlarına Yönelik İlgili Paydaşlarla İş Birlikleri

Turistik destinasyonlarda yönetişimin doğru sağlanabilmesi, başarılı proje fikirlerinin ortaya çıkabilmesi ve uygulanabilmesi için başlıca gereklilik paydaşlar arası işbirliğidir. Destinasyonların markalaşma sürecinde özellikle paydaşlar birbirleri ile işbirliği yaptığında geliştirilecek proje ve planların etkisi ve sürdürülebilirliği artacaktır.

Kalkınma Ajansları kurumsal olarak direkt yatırımcı kurumlar olmamaları hasebiyle hayata geçirilmesinde fayda gördükleri projelerde paydaşları ile işbirliği yapmak, onları güdülemek, harekete geçirmek ve nihai olarak paydaşları optimum fayda üzerine ikna ederek uygulama sürecine birlikte adım atma prensibi doğrultusunda faaliyetlerini sürdürmektedir. Bu kapsamda süreç içerisinde turizm sektörüne yönelik hayata geçirilmesinde fayda görülen fakat halihazırda net bir çerçeve çizilemeyen projelerin uygulama aşamasına geçebilmesi adına Ajans faaliyetler yürütecektir.

Nemrut Dağı Malatya il sınırına sadece 235 metre mesafede bulunmaktadır ve Malatya'dan ulaşım oldukça konforlu ve kolay sağlanmaktadır. Yukarı Fırat Destinasyonu içerisine bu önemli turizm değerinin dahil edilmesi amacıyla bu avantajın insanlara duyurulabilmesi ve gerekli tanıtımın yapılması önem arz etmektedir. Bu kapsamda süreç içerisinde çeşitli tanıtım faaliyetleri gerçekleştirilecektir.

Coğrafi oluşumu milyonlarca yıl öncesine dayanan Levent Vadisi ülkede doğa-spor severlerin her geçen gün daha fazla ilgisine maruz kalmaktadır. Ekoturizm ve doğa sporları için elverişli olan ve milli park ya da jeopark olarak dönüştürülmesi değerlendirilen bu turizm bölgesinin tanınırlığının ulusal ölçekte artırılmasına katkı sunmak amacı ile ilgili kurum ve kuruluşların işbirliğinde Levent Vadisi Bisiklet Turu organizasyonunun düzenlenmesi planlanmaktadır.

Küreselleşen ve dijitalleşen dünya büyük bir hızla değişmekte ve dönüşmektedir. Bu dönüşüme ayak uydurma çabasıyla eş zamanlı olarak eskiye, teknolojik olmayana ve yöresel kültüre ait deneyimlere yönelik bireylerin ilgisi ve özlemi de artmaktadır. Bu nedenlerle insanların, çevreye zarar vermeden ondan yararlanma ve yerli halkın kültürünü yok etmeden onun bir parçası olma, onu deneyimleme eğilimi alternatif bir turizm aracı olarak karşımıza çıkmaktadır. Bölgede ilgili paydaşlarla işbirliği içerisinde yürütülmesi planlanan "Fırat'ta Bir Gün" projesi ile; Arguvan Türkü Festivali, Kayısı ve Kiraz Festivalleri, Bağ Bozumu Festivalleri, Bingöl Bal Festivali ve Gezin Çilek Festivali gibi Bölgeye özgü tematik günlerde o tema ile ilgili insanların yörede ağırlanması ve o deneyimi yaşaması yoluyla Bölge tanıtımı

gerçekleştirilecektir. Örneğin; Arguvan Türkü Festivaline Ankara veya İstanbul'daki bir üniversitenin musiki konservatuarındaki öğrencilerin davet edilerek festival yöresinde bir gün konaklaması, yöreyi deneyimlemesi ve festivale katılım sağlayarak yörenin kültürünü tanıması ve bu faaliyetlerin yerel ve ulusal medyada yer alması suretiyle Bölge tanıtımının yapılması sağlanacaktır.

Yukarıda belirtilen projeler ve paydaşlarla gerçekleştirilebilecek benzeri faaliyetlerde Fırat Kalkınma Ajansı fikir ve organizasyon aşamasında etkin rol oynayacak, paydaşları harekete geçirecek ve uygulama sürecine katkı sağlayacaktır.

2020 yılı Ocak ayı içerisinde Elazığ ve Malatya'da meydana gelen deprem ve sonrasında yaşanan pandemi nedeniyle paydaşlarla bu başlık altında herhangi bir faaliyet gerçekleştirilmemiş olup 2021 yılında çalışmalara başlanacaktır.

3. Kapasite Geliştirme

3.1. İnsan Kaynağı Geliştirme Programı ve Eğitim Danışmanlığı

Ajans tarafından hazırlatılan "TRB1 Bölgesi Sürdürülebilir Turizm Stratejisi ve Eylem Planı"nda turizm sektörünün hizmet kalitesinin artırılması ve bu yolla turist memnuniyet düzeyinin yükseltilmesi strateji olarak belirlenmiştir.

Türkiye Turizm 2023 Stratejisi'nde vizyona yönelik ilkeler bölümünde Turizm eğitimi ile işgücü kalitesinin artırılması ve sektörde sertifikasyon sisteminin etkin bir şekilde uygulanması gerekliliği özellikle vurgulanmıştır. Ülke turizminin itibarı ve karlılığı, sektördeki personelin eğitimli olmasına, bu eğitimin kalitesine ve sürekliliğine bağlanmış ve turizm sektörünün gelişimi için sektör çalışanlarının ve hizmet sağlayıcıların beceri ve niteliklerinin artırılmasına yönelik mesleki eğitimlerin hayata geçirilmesi hedeflenmiştir.

Bölgede gerek turizm işletmelerinde, gerekse de genel hizmetler sektöründe kalifiye eleman sıkıntısı yaşanmaktadır. Turizm ve hizmetler sektörlerinde istihdam edilen personelin kalitesini ve kapasitesini yükseltmek, bu sektörlerde çalışmak isteyen kişilere yetkinlik kazandırarak istihdam edilme şanslarını artırmak amacıyla Bölge illerinde sertifikalı eğitim programının uygulanması planlanmaktadır.

Eğitim programları konaklama ve yeme içme işletmelerinde hizmet veren sektör çalışanlarına yönelik verilecektir. Ayrıca ne eğitimde ne istihdamda olan gençler öncelikli olmak üzere

turizm ve ilgili sektörlerde yer almak isteyenlere yönelik meslek edindirme programları da düzenlenecektir. Eğitim programlarının bir kısmı aşağıda belirtilen konularda olacaktır;

- Ön büro hizmetleri
- Kat hizmetleri
- Yiyecek ve içecek servisi
- Mutfak hizmetleri
- Misafir memnuniyeti eğitimi
- Hijyen eğitimi
- Şikayet yönetimi
- Beden dili
- Otel İngilizcesi
- Yöneticilerin eğitici olarak yetiştirilmesi
- Kişisel gelişim

Ayrıca doğa turizminin geliştirilmesine yönelik ilgili kulüp ve derneklerin organizasyon düzenleme, tanıtım ve acil durum müdahale kapasitelerini artırma amacıyla da çeşitli eğitim programları düzenlenecektir.

Bölgede turizmin gelişmesi bu bölgedeki kamu ve özel sektör otoritelerinin turizme dair ileri bir vizyona sahip olmalarına ve bütünleşik turizm bakış açısı doğrultusunda planlı bir gelişim sürecini takip etmelerine bağlıdır. Bu kapsamda turizm sektörü içerisinde olan, turizmin gelişim sürecine ve trendlerine hakim ve bir çok projeyi uygulamış/tecrübe etmiş alanında uzman kişilerce bölgenin karar alma otoritelerine "Turizm Vizyonu" eğitimleri ve/veya danışmanlık hizmetleri verilmesi amaçlanmaktadır.

2020 yılı Nisan ve Mayıs ayları içerisinde başlaması öngörülen faaliyetler pandemi nedeniyle hayata geçirilememiştir. 2021 yılı içerisinde faaliyete yönelik gerekli altyapı çalışmalarına başlanacak olup eğitim programları hayata geçirilecektir.

4. Tanıtım ve Yatırım Destek

4.1. Turizm Blogger Infotur, Fam Trip, Influencer ve Diğer Etkinlikleri Düzenlenmesi

Blogger ve vloggerların Bölgeye davet edilerek Bölgeyi tanımalarının ve tanıtmalarının sağlanması amaçlanmaktadır. Ayrıca Bölge tanıtımını etkin yapabilecek tur firmaları, havayolu firmaları, sosyal medya fenomenleri vb. için de fam tripler ve etkinlikler organize edilmesi öngörülmektedir.

Bölgeye şimdiye kadar düzenlenen fam triplerde ve seyahat acentalarına yönelik düzenlenen tanıtım etkinliklerinde Bölgedeki hareketliliğin az olması ve Bölgeye düzenli turların yapılmaması sebebiyle özellikle Elazığ ve Malatya'da, yöresel müzikler eşliğinde yöresel yemek tadımları, kürsübaşı etkinliği, yöresel ürünleri hazırlama deneyimleri ve sunum etkinlikleri gibi turistlerin ilgisini çekebilecek olgularda sürekliliğin sağlanamamasından yakınılmış ve bu eksikliklerin birbirini tetikleyen bir kısır döngüye dönüştüğü dile getirilmiştir. TRB1 Bölgesi'ndeki talebin azlığı ve süreksizliği arzı kısıtlamakta ve arz eksikliği talebin artışının önündeki en büyük engel olarak karşımıza çıkmaktadır. Destinasyonda özellikle yoğun gezi programının ardından akşam yemeği ve sonrasında misafirlere sunulacak yöresel etkinlikler ve eğlencelerin eksikliği önemli derecede hissedilmektedir. Özellikle Elazığ ve Malatya'daki turizm hareketliliğinin artırılarak süreklilik kazandırılması turizme yönelik aktivite, faaliyet ve olanakların çeşitlenmesini ve kalıcı hale gelmesini sağlayacaktır. Yine, Bingöl'ün kış turizmi için çok önemli bir merkez haline gelen Hesarek kayak tesislerinin tanıtımı amacıyla fam trip etkinlikleri düzenlenecek ve bu alanın tur firmalarının tur rotalarına dahil edilmesi için çalışmalar yürütülecektir. Bu kapsamda Ajans ve TÜRSAB işbirliği ile 2020 yılı içerisinde 25-30 hafta boyunca Elazığ-Malatya-Tunceli destinasyonlarını kapsayacak şekilde gerçekleştirilmesi düşünülen turlar pandemi sebebiyle hayata geçirilememiştir. Pandemi sürecinin sona ereceği umuduyla bu projenin "Fırat Turu" markasıyla 2021 yılında uygulanması planlanmaktadır. Bu turların maliyet kalemlerinden biri olan Bölge içerisindeki ulaşım ve rehberlik hizmetleri fam trip kapsamında Fırat Kalkınma Ajansı tarafından karşılanacak olup Yukarı Fırat Destinasyonunun tüm sezon boyunca özellikle Ankara ve İstanbul acentalarının internet sitelerinde ve tur takvimlerinde yer alması sağlanacaktır. Bu modelin tasarlanma aşamasında Bölge tanıtım etkinlikleri kapsamında ziyarette bulunan TÜRSAB seyahat acentaları ile görüşülmüş ve onların proje hakkındaki fikirleri alınmıştır. Proje fikrine oldukça olumlu yaklaşan acentalar böyle bir uygulama olduğu takdirde kendilerinin alacağı riskin minimize edilmesi dolayısıyla bu turları tüm platformlarda duyurarak ilgi ve talep oluşturabileceklerini ve insanlar Bölgeye geldikçe

bu talebin ve ilginin kendini besler bir hale geleceğini belirtmişlerdir. Bu düzenli turlarla gelecek insanlar vasıtasıyla turlarının reklamının yapılacağını ve daha çok insanın bu turlara dahil olmak isteyeceğini belirterek projenin sürdürülebilir olduğuna vurgu yapmışlardır. Bu yöntem ile Bölgeye gerçekleştirilen seyahat turları süreklilik kazanmış olacak, Bölgenin etkin ve sürekli tanıtımıyla Bölge turlarına dair talep yaratılacak, turistlerin sürekliliğinin olmamasından mustarip olduğu etkinlikler süreklilik kazanacak (Elazığ kürsübaşı, Malatya Türkü Geceleri, Arguvan Türküleri, Arapgir Musikisi v.d.) ve sadece kapalı tur grubu için değil tüm Bölge halkının katılacağı etkinlikler haline gelerek kendi sürdürülebilirliğini sağlamış olacaktır.

Bölgenin tanıtımı amacıyla gerçekleştirilecek etkinlikler dışında da turizm sektöründe faaliyet gösteren dijital ve basılı medya organlarında yer alınması suretiyle tanıtım faaliyetlerinde süreklilik sağlanması ve geniş kitlelere ulaşılması amaçlanmaktadır.

Ayrıca Bölge turizm ve gastronomi değerleri tanıtımı faaliyetleri kapsamında gerçekleştirilebilecek etkinlikler Ajans tarafından organize edilebilecektir.

2020 yılı içerisinde öncelikle Elazığ ve Malatya'da yaşanan deprem ve sonrasında dünyayı etkileyen pandemi sebebiyle faaliyetlerin büyük bir bölümü gerçekleştirilememiş olup seyahat yasaklarının kalkmasıyla birlikte Haziran ve Temmuz aylarında influencer etkinlikleriyle Bölge tanıtım faaliyetlerinde devamlılık sağlanmaya çalışılmıştır.

4.2. Yukarı Fırat Havzası Turizm Destinasyonu Görsel Kimlik Çalışmaları, Markalaştırılması ve Tanıtımı

"Türkiye 2023 Turizm Stratejisi" belgesinde tanıtım stratejilerinde halkla ilişkiler (PR) faaliyetlerine önem verilmesi, yeni iletişim teknolojilerinin kullanılması yoluyla markalaşma sağlanmasına atıfta bulunulmuştur. Tanıtımdan, ürün pazarlamaya, bilgilendirmeye kadar internetin geniş bir yelpazede kullanımının önemine değinilerek turizm pazarında yarışabilmek ve pazar payını kaybetmemek için imajın kurumsallığının ve sürekliliğinin sağlanmasının önemi vurgulanmıştır.

Sonuç odaklı programın yukarıdaki "amaç ve müdahale gerekçesi" başlığı altında değinilen üst ölçekli strateji belgeleri, TRB1 Bölge Planı ve Ajans tarafından hazırlatılan Turizm Strateji Belgesi'nde turizmi geliştirme faaliyetlerinde destinasyon odaklı bir markalaşma ve tanıtım politikası benimsendiği görülmektedir. Bu strateji belgeleri ışığında Ajansın önceliği

TRB1 Bölgesinin turizm değerlerini destinasyon odağında ele almak ve markalaşmayı sağlamaktır.

Yukarı Fırat Havzası kapsamında markalaştırılacak turizm destinasyonunun Bölgenin tüm paydaşları tarafından sahiplenilmesi, desteklenmesi ve destinasyon markalaşmasına dair gerçekleştirilecek tüm faaliyetlerin işbirliği içerisinde yürütülebilmesi oldukça önemlidir. Bu kapsamda ilgili tüm paydaşlarla istişare toplantıları düzenlenecek, marka adı ve imajı bir ortak karar sonucu oluşturulacaktır. Turizm destinasyonunun markalaşması, etkin tanıtımı ve sürdürülebilirliği adına en önemli konu paydaşların benimseyeceği bir destinasyon markası ve imajıdır.

Yukarı Fırat Havzası'nın etkili bir tanıtım stratejisinin bulunmayışı, tanıtım sorununun temel kaynağı olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu soruna yönelik olarak öncelikle paydaşlarla işbirliği içerisinde tüm tanıtım etkinliklerinde kullanılmak üzere destinasyon markası oluşturularak markanın logo çalışmaları, içerik üretimleri ve internet sitesi çalışmaları gerçekleştirilecek ve sonuç olarak Ajansın ve paydaşların bizzat katıldığı ulusal ve uluslararası tanıtım organizasyonlarında görünürlük ve tanıtım materyalleri olarak kullanılmaya başlanacaktır. Devam eden süreçte marka çalışması kapsamında kullanıcı dostu özelliği taşıyan görsel, işitsel ve yazılı materyaller üretilecek ve üretilen materyallerle turizm tanıtımına katkı sağlanacaktır. Bu kapsamda gerçekleştirilecek çalışmalar aşağıda belirtilmiştir;

Destinasyon Markası Dijital Dönüşüm Çalışmaları

Yukarı Fırat Havzası'nın mevcut marka değerinin yenilikçi yöntemlerle teknoloji ve görsel kimliğe dayalı olarak geliştirilip tüm dünyada kullanılabilecek kapasiteye ulaştırılarak yaygınlaştırılması, tüm tanıtım faaliyetlerinin tek bir marka çatısı altında toplanması amacı ile Ajans tarafından Bölgedeki ilgili paydaşlarla işbirliği içinde destinasyona yönelik bir marka çalışması yapılacaktır. Teknolojinin her geçen gün destinasyon tanıtımında önemli bir yer edinmeye başlaması ve tüketici davranışları üzerinde dijital mecraların etkisinin artması nedenleriyle oluşturulacak markanın dijital platformlarda kullanımına yönelik çalışmalar gerçekleştirilecektir. Dijital markalaşma ve görsel kimlik oluşturmaya yönelik gerçekleştirilecek bazı faaliyetler aşağıda belirtilmiştir;

a) Web Sitesinin Geliştirilmesi ve Yaygınlaştırılması

Bölgenin tanıtımına yönelik internet ortamında sabit ve detaylı bir bilgi kaynağının olması Bölgeyi ziyaret edecek turistler açısından oldukça önemlidir. Bölgenin turistik ve gastronomik

tüm değerlerine ait dinamik veri ve görsellerin bulunduğu bir internet sitesi geliştirilecek ve Bölgeye dair bilgi almak isteyen tüm gezginlerin hizmetine sunulacaktır.

b) Sosyal Medya Yönetimi, Dijitalleşme ve Yenilikçi Teknolojilerle Markalaşma

Destinasyon markası için Ajans tarafından oluşturulacak sosyal medya hesaplarının (Twitter, Instagram, Facebook, Youtube) etkin şekilde kullanılarak güncel tutulması, ulusal ve uluslararası takipçi sayılarının artırılması amacıyla profesyonel danışmanlık hizmeti satın alınacak olup, markanın daha geniş kitlelere ulaşmasını sağlamak amacıyla da online platformlarda çeşitli aktivasyon kampanyaları düzenlenecektir.

Yukarı Fırat Havzası'nın şimdiye kadar sürekli ve etkili bir tanıtım politikası bulunmamış olması sebebiyle özellikle sosyal medya tanıtıma yönelik kaliteli içerik ve materyal stoğu da oldukça düşüktür. Bu nedenle tüm platformlarda Bölge tanıtımına yönelik fotoğraf, video, tanıtım filmi vb. içerik oluşturma faaliyetleri gerçekleştirilecek ve ihtiyaç duyulduğunda profesyonel hizmet alımı sağlanacaktır. Tanıtım sürecinde oluşturulacak içerikler ihtiyaç duyulduğu takdirde basılı materyallere dönüştürülebilecektir.

Ayrıca Bölge illeri belediyeleri başta olmak üzere illeri temsil eden ve tanıtımını yapan kamu ve özel sektör kurum ve kuruluşların sosyal medyalarının kullanımından sorumlu personele yönelik "sosyal medya yönetimi" ve "dijitalleşme" eğitimleri verilerek sosyal medyanın kendine has diliyle ve en etkin şekilde kullanılması sağlanacaktır. Bu şekilde Bölge içerisinde tüm paydaşlarla işbirliği ve uyum içinde topyekûn bir tanıtım, markalaşma ve dijitalleşme faaliyeti yürütülmesi amaçlanmaktadır.

c) Tanıtım Materyali Çalışması

Yukarı Fırat Destinasyon markası ile TRB1 Düzey 2 Bölgesi illerinin Ajans tarafından katılım sağlanan faaliyetlerde tanıtımını sağlamak amacıyla çeşitli tanıtım materyali ve promosyon ürünlerinin tasarım, illüstrasyon tasarımı ve baskı işleri gerçekleştirilecek, tüketime yönelik mal ve malzeme satın alımları yapılacaktır.

d) Yönlendirme Tabelaları Yapımı

Görsel kimlik çalışmaları sonucu oluşturulan logolarında kullanıldığı yönlendirme ve tanıtım tabelaları Bölge bisiklet rotaları, trekking rotaları ve diğer alternatif turizm destinasyonlarının altyapı eksikliklerinin tamamlanması çalışmalarında kullanılacaktır.

2020 yılı içerisinde illerin turizm faaliyetlerinde ve "Fırat Turu" için kullanacakları logolar Ajans tarafından tasarlanmıştır. Ayrıca Fırat Turu için slogan belirlenmiştir. Diğer faaliyetler ise 2021 yılında hayata geçirilecektir.

4.3. Munzur Rafting Festivali Düzenlenmesi

2017 yılında Munzur Nehri'nin 36 kilometrelik bölümünün Dünya Rafting Federasyonu (WRF) tarafından resmi rafting parkuru ilan edilmesinin ardından 2018 yılında Munzur Nehri'nde düzenlenen Türkiye Rafting Şampiyonası ve 2019 yılında düzenlenen Dünya Rafting Şampiyonası'nın katkılarıyla tanınırlığı artan Munzur Nehri Rafting Rotası' nın bilinirliğinin daha da artırılması ve Rafting Sporu merkezinde alternatif turizm etkinliklerinin (Trekking, Kano, Yamaç Paraşütü vb.) tanıtımının yapılması planlanmaktadır.

Tunceli Valiliği ve Tunceli Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü ile işbirliği gerçekleştirilerek 2021 yılı içerisinde Munzur Rafting Festivali düzenlenecektir.

4.4. Yatırım Ortamının Geliştirmesine Yönelik Lobi ve Tanıtım Faaliyetleri

"Türkiye 2023 Turizm Stratejisi" belgesinde turizmde farklı, özgün ve ulusal değerlere sadık kalınarak çağdaş değerlerin vurgulanmasına, hedef kitleye yönelik turizm ürünlerinin ön plana çıkarılmasına, turizm pazarında yarışabilmek ve pazar payını kaybetmemek için imajın kurumsallığının ve sürekliliğinin sağlanmasına ve bu faaliyetlerin fuar, ağırlama gibi halkla ilişkiler etkinlikleri ile desteklenmesine özellikle değinilmiş ve hedefler arasında belirtilmiştir.

Yukarı Fırat Havzası turizminin gelişimi ve markalaşması yönünde turizm sektöründe yatırım yapacak yatırımcıların Bölgeye daveti, yatırımcıların yerinde ziyareti ve yatırım yapmaları yönünde lobi faaliyetleri yürütülecektir. Destinasyonun tanıtımı, markalaşması, pazarlanması ve markanın sektörde tutundurulması adına yurt içi ve yurt dışı tanıtım ve lobi faaliyetlerine katılım sağlanacak ve aynı şekilde benzer faaliyetlere ev sahipliği yapılacaktır.

Ulusal ölçekteki turizm paydaşları ve politika yapıcıları tarafından katılımın gerçekleşeceği ve etkinliği ön planda olan tanıtım organizasyonlarına ilgili özel sektör temsilcileriyle katılımcı olarak veya ziyaretçi sıfatıyla sadece Ajans uzmanlarınca fuar ve organizasyonlara katılım sağlanması planlanmaktadır. Bölgeye ait tur paketleri, gezi rotaları ve Bölgeye dair etkin tanıtım materyalleri ile birlikte hazırlıklı bir şekilde bu tanıtım etkinliklerine katılım

sağlanacak ve böylelikle bu organizasyonlar aracılığıyla Bölgeye yatırım yapma potansiyeli olan iş insanlarına erişme imkânı sağlanacak ve iş ağı oluşturulacaktır.

Bununla birlikte lobi faaliyetlerinin yoğun olarak gerçekleştirildiği yurtiçi fuar ve benzeri tanıtım organizasyonlarında katılımcı veya ziyaretçi olarak bulunulması ve bu yolla Bölgenin yatırım ve turizm potansiyelinin tanıtımının yapılması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda yatırımcıya yönelikte dijital ve basılı içerikler üretilecek ve dağıtımı yapılacaktır.

Ayrıca Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü'nün koordinasyonunda Ajans tarafından hazırlanan/hazırlanacak yatırım fizibilitelerinin yatırımlara dönüştürülmesi için Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi ile işbirliği içinde yatırımcılara tanıtımı yapılacak ve düzenlenecek yatırım zirvesi organizasyonlarına katılım sağlanacaktır.

2020 yılı içerisinde turizm trendlerinin yerinde görülmesi ve turizm paydaşları ağına direkt entegre olabilmek adına yurt içinde düzenlenen bazı turizm fuarlarına katılım sağlanmıştır. Bölge proje havuzunun oluşturulması kapsamında turizm yatırımcılarına rehber niteliğinde ön fizibilite çalışmaları hazırlanmıştır. Ayrıca bölge tanıtımında devamlılığı sağlayabilmek adına ulusal çapta yayınlanan turizm dergilerinde Ajans olarak yer alınarak bölge illeri tanıtımı gerçekleştirilmiştir. 2020 Nisan ayında düzenlenecek olan ITB Berlin Fuarı'na pandemi nedeniyle katılım sağlanamamıştır.

4.5. Tunceli Ovacık Fotomaraton Etkinliği Düzenlenmesi

Tunceli'nin en önde gelen turizm destinasyonu Ovacık'ın ulusal çapta tanıtımının yapılması ve turizm değerlerine ilişkin görsel içerik havuzu oluşturulması amacıyla 2021 Mayıs-Haziran aylarında Ovacık'ta bir fotomaraton düzenlenmesi amaçlanmaktadır.

5. Ajans Destekleri

5.1. Fizibilite Desteği

Uygulanacak olan fizibilite desteği ile Bölgede öne çıkan ve potansiyel barındıran turizm değerleri için yapılacak olan fizibilite çalışmaları desteklenecektir. Ayrıca Bölgede yatırım ortamını iyileştirmeye, yatırıma uygun arazilerin ekonomiye kazandırılmasına vb. yönelik araştırma çalışmalarının fizibilite desteği kapsamında desteklenmesi amaçlanmaktadır.

5.2. Teknik Destek Programı

Turizm sektörünün gelişmesine katkı sağlayabilecek kurum ve kuruluşların kapasitesinin artırılmasına yönelik eğitim ve danışmanlık desteği sağlanacaktır.

5.3. Mali Destek Programı

Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği'nde yapılacak gerekli düzenlemelere bağlı olarak yönetim danışmanlığı konusunda yıl boyu sürecek mali destek programı yürütülmesi planlanmaktadır.

Bölgesel ihtiyaçlarla bağlantılı olarak başta işletmeler olmak üzere kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları ve üniversiteler gibi yerel aktörlerin yönetim ve işletme uygulamalarının iyileştirilmesine, pratik sorunlarının çözüme kavuşturulmasına, organizasyonların performansını artırmaya, diğer organizasyonların deneyimlerinden ders almalarına ve yeni iş fırsatları kollamalarına yardımcı olacak yönetim danışmanlığı alanlarında program tasarlanacaktır.

Ayrıca turizme yönelik yapılan/yapılacak tüm markalaşma, tanıtım ve altyapı geliştirme faaliyetlerini tamamlayıcı nitelikte olan, yıl içerisinde gerçekleştirilecek ihtiyaç analizi ve Bakanlık görüşleri doğrultusunda turizmin geliştirilmesine yönelik bir mali destek programı kurgulanacaktır.

5.4. Güdümlü Proje Desteği

Yıl içerisinde gerçekleştirilecek ihtiyaç analizi ve Bakanlık görüşleri kapsamında yeni bir güdümlü proje veya projeler kurgulanacaktır.

6. Diğer Proje ve Faaliyetler

6.1. Bingöl Kentpark Projesi

Ilıcalar Bölgesindeki termal kaynak, Bingöl Özel İdaresi tarafından Bingöl kent merkezine getirilmiş olup, bu termal kaynak odağında bir konaklama, alışveriş ve yaşam merkezi kompleksinin yap-işlet-devret modeli ile hayata geçirilmesi planlanmaktadır. İlgili merkezin fizibilitesi Ajans desteği ile hazırlanmış olup, Ajans ve Bingöl Valiliği tarafından yatırımı yapabilecek özel sektör müteşebbisinin Bölgeye çekilmesine yönelik faaliyetler devam etmektedir. 2020 yılı son çeyreği içerisinde bu alanın yap işlet devret modeliyle işletmeye

alınabilmesi için idari ve teknik şartname ile uygulama sözleşmesi oluşturma çalışmaları yapılacaktır. 2021 yılı içerisinde ise yatırım takip ve koordinasyon çalışmaları yürütülecektir.

6.2. Arslantepe Höyüğü'ne Yönelik Faaliyetler

Sahip olduğu tarihi ve kültürel özelliklerle önemli bir turizm destinasyonu olan Arslantepe Höyüğü 2014 yılında UNESCO geçici miras listesine alınmıştır. Battalgazi Belediyesi koordinasyonunda yürütülen kalıcı miras listesine alınmasına yönelik çalışmalar Ajans tarafından takip edilmekte ve koordinasyon toplantılarına katılım sağlanmaktadır. 2021 yılında kalıcı listeye girmesine ve tanıtımına yönelik faaliyetlere aktif katılım sağlanması hedeflenmektedir.

6.3. Haserek Kayak Merkezi

DAP İdaresi desteği ile Haserek Kayak Merkezi Master Planı Projesi 2020 yılında tamamlanmıştır. 2021 yılında proje uygulama sürecinde gerekli arazi tahsis işlemleri için Ajans tarafından takip ve koordinasyon faaliyetleri yürütülecektir.

6.4. Çapakçur Vadisi

Bingöl'ün ikiye ayıran Çapakçur Vadisi ve etrafının rekreasyon ve yaşam alanı haline getirmeyi planlayan Çapakçur Vadi Projesi'nin fizibilitesi Ajans Desteği ile hazırlanmış olup, Ajans ve Bingöl Belediyesi tarafından yatırımı yapabilecek özel sektör müteşebbisinin Bölgeye çekilmesine yönelik faaliyetler 2020 yılında yürütülmüştür. Fakat bu vadinin "Millet Bahçesi" olarak değerlendirilmesi ve bu kapsamda yatırım programına alınarak çeşitli sosyal tesislerle donatılması adına çalışmalar başlatılmıştır. 2021 yılında bu çalışmaların takibi ve koordinasyonu yürütülecektir.

e. Program Süresi ve Zaman Planlaması

Yukarı Fırat Turizm Destinasyonu Geliştirilmesi ve Markalaştırılması Sonuç Odaklı Programı 6 aylık dönemler çerçevesinde 3 senelik olarak planlanmış olup faaliyet takvimi aşağıda sunulmuştur.

Tablo 11: YFT SOP Faaliyet Takvimi

Bileşen Adı	Başlangıç Dönemi	Bitiş Dönemi
Turist Memnuniyet Düzeyi Anketi ve Müşteri Analizi Raporu Çalışması	Ocak	Aralık
Yukarı Fırat Havzası Tematik ve Alternatif Rotaların Belirlenmesi	Ocak	Aralık
Turizm Yönetişim Ağı	Ocak	Aralık
Sakin Şehir Unvanı Alınmasına Yönelik Faaliyetler	Ocak	Aralık
İçme Köyünün Ekoturizm Destinasyonu Olarak Geliştirilmesine Yönelik Faaliyetler	Ocak	Aralık
Yukarı Fırat Destinasyonu Tanıtım ve Markalaşma Organizasyonlarına Yönelik İlgili Paydaşlarla İşbirlikleri	Ocak	Aralık
İnsan Kaynağı Geliştirme Programı ve Eğitim Danışmanlığı	Ocak	Ekim
Turizm Blogger Infotur, Fam Trip ve Influencer Etkinlikleri Düzenlenmesi	Ocak	Aralık
Yukarı Fırat Destinasyonu Görsel Kimlik Çalışmaları, Markalaştırılması ve Tanıtımı	Ocak	Aralık
Munzur Rafting Festivali Düzenlenmesi	Mayıs	Haziran
Yatırım Ortamının Geliştirmesine Yönelik Lobi ve Tanıtım Faaliyetleri	Ocak	Aralık
Tunceli Ovacık Fotomaraton Etkinliği Düzenlenmesi	Nisan	Mayıs
Teknik Destek Programı	Ocak	Aralık
Fizibilite Desteği	Ocak	Aralık
Mali Destek Programı	Ocak	Aralık
Güdümlü Proje Desteği	Ocak	Aralık
Diğer Proje ve Faaliyetler	Ocak	Aralık

f. İzleme ve Değerlendirme

Turizm, Tanıtım ve Markalaşma Birimi tarafından haftalık faaliyet raporlarında SOP'un gidişatı ile ilgili durum bilgisi verilecektir. SOP'ların ilerleme durumu ve faaliyet planlaması ile ilgili 3'er aylık dönemlerde Genel Sekreter başkanlığında koordinasyon toplantıları düzenlenecektir. Turizm, Tanıtım ve Markalaşma Birimi faaliyet takvimini takip edecek, ilgili paydaşlarla koordinasyonu sağlayacak ve gerekli tedbirleri uygulamaya alacaktır.

2.3. TARIMSAL ÜRETİMDE KATMA DEĞERLİ ÜRETİME GEÇİŞ SONUÇ ODAKLI PROGRAMI

a. Amaç

TRB1 Bölgesinde tarım sektöründe verimliliğin artırılması ve katma değerin yükseltilmesi, Tarımsal Üretimde Katma Değerli Üretime Geçiş Sonuç Odaklı Programının genel amacı olarak belirlenmiştir.

Programın özel amaçları;

1. Süt ve yem bitkileri üretimi artırılarak Bölgede son dönemde gerçekleştirilen yatırımlar dâhilinde süt sektöründe azami katma değer artışının sağlanması
2. Bölgede tarımsal üretici örgütlenmelerinin etkinlik düzeyi artırılarak üreticiler arasındaki işbirliklerinin geliştirilmesi,
3. Tarımda verimliliği artırmaya ve dijitalleşmeye yönelik tekniklerin yaygınlaştırılması

olarak belirlenmiştir.

b. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

TRB1 Bölgesi, 2019 TÜİK verilerine göre 550.160 büyükbaş, 2.120.283 küçükbaş hayvan varlığı ile tarım ve kırsal kalkınma alanında önemli bir potansiyele sahiptir.

TÜİK'in Hanehalkı İşgücü verilerine göre 2019 yılı için Bölge'de istihdamın %33'ünü tarım sektörü oluşturmaktadır. Bu oran %18,2'lik ulusal ortalamanın neredeyse 2 katıdır. Toplam 200 bin kişilik tarım istihdamı ile 26 bölge arasında tarımsal istihdam sayısının en fazla olduğu 10'uncu bölgedir, yüzdesel istihdam yoğunluğuna bakıldığında ise 7'inci sıradadır. Tarım sektöründeki yoğun istihdam, tarımsal üretime yansımamaktadır. Bölge, 2019 Yılı Kişi Başına Bitkisel Üretim Değeri istatistiklerine göre 16'nci sıradadır. Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin ve Gümüşhane illerinin yer aldığı TR90'ın ardından, % 35 oranla işlenen tarım alanının en fazla nadasa bırakıldığı 2'nci bölgedir. Nadas oranının yüksek oluşu Fırat Nehri havzasının varlığına rağmen Bölgede sulu tarım ve dönüşümlü ekim uygulamalarının yaygın olmaması ile açıklanabilir. Kişi başına canlı hayvanlar değerine bakıldığında 2019 verilerine göre 3.557 TL ile 26 bölge arasında TRB1 bölgesi 9. sırada yer almaktadır. Kişi başına hayvansal ürünler değer açısından ise 828 TL ile 10. sıradadır.

Birim tarım alanından elde edilen katma değere bakıldığında, 2018 yılında hektar başına düşen 5.110 TL'lik bitkisel üretim değeri ile düzey 2 bölgeleri arasında 19'uncu sıradadır. Nüfusun üçte birinin tarım faaliyeti ile iştigal olduğu Bölgede tarımsal katma değer açısından

Bölgenin diğer düzey-2 bölgelerine göre daha düşük performans sergilediği görülmektedir. Tarımsal üretimde katma değerin ve verimliliğin artırılması, bölge kalkınması ve refahın eşitlikçi anlayışla kırsal nüfusa yayılması için elzemdir.

Tarımsal Üretimde Katma Değerli Üretime Geçiş Sonuç Odaklı Programı'nın, 2014-2023 Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisi'nde, Mekânsal Amaçların altında yer alan Tarımsal Üretimin Yükseltilmesi ile Tarım Sektöründe Yapısal Dönüşümün Hızlandırılması hedeflerine hizmet edeceği değerlendirilmektedir.

Kırsal nüfus başına düşen tarımsal katma değer ve verimliliğin artırılması için tarım sektöründe modernizasyon projelerinin yaygınlaştırılması ve doğru bilgiyle tarımsal faaliyetin geliştirilmesi gerekmektedir. TRB1 2014-2023 Bölge Planı'nda Sürdürülebilir Ekonomi ekseni altında Tarımsal Üretimin ve Verimliliğinin Artırılması, 6 öncelikten biri olarak belirlenmiştir.

2018 yılında "Proje Bazlı Yatırım Teşvik Sistemi" kapsamında desteklenen ve SÜTAŞ tarafından hayata geçirilmeye başlanan "Doğu-Güneydoğu Anadolu Sütçülük Projesi Bingöl Entegre Teknik Hayvancılık Yatırımı"nın Bölge tarımı için bir kaldıraç olarak değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Türkiye'deki 4. Entegre Tesis yatırımı için Bingöl'ü seçen SÜTAŞ Firmasının yatırımı, ''Proje Bazlı Yatırım Teşvik Sistemi'' kapsamında desteklenmektedir. Yatırım ile ilgili Bakanlar Kurulu Kararı'nın 20.05.2018 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanması ile Bingöl yatırımına başlanmış olup 2 yıl içerisinde tesisin faaliyete geçmesi planlanmaktadır. [2] Yatırım tutarının 734 Milyon TL olacağı bu yatırım tamamlandığında tesis, 1.012 kişiye doğrudan istihdam sağlayacak ve yaklaşık 8.000 aileye dolaylı gelir etkisi olacaktır. Eylül 2020 itibari ile entegre tesis kapsamında çiftliklerde 1. etap damızlık düve barınaklarının inşaatı tamamlanmış, Temmuz'dan itibaren simental cinsi ilk gebe düveler sevk edilmeye başlamıştır. Tesisin 2021 itibari ile faaliyete geçmesi öngörülmektedir.

[2] https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/05/20180520-2.pdf

Tablo 12: Sütaş Yatırımı Kapasite Verileri

Ürün	Kapasite
Damızlık Süt Sığırı Yetiştiriciliği	6.500 Baş/Dönem
Süt Yönlü Büyükbaş Hayvan Yetiştiriciliği (Sağmal)	10.000 Baş/Dönem
Et Yönlü Büyükbaş Hayvan Yetiştiriciliği	5.000 Baş/Dönem
Süt İşleme	1.063 Ton/Gün
Genomik Boğa Yetiştirme Merkezi	50 Baş/Dönem
Embriyo Üretim Merkezi	10.000 Adet/Yıl
Yem Üretimi	600 Ton/Gün
Yem Bitkileri Yetiştiriciliği	3.000 Dekar/Alanda
Organomineral Gübre	23.000 Ton/Yıl
Elektrik (Biyogazdan)	39.000 Mw/Yıl

Tesisin faaliyete geçmesi ile birlikte 250 km'lik yarıçaptaki alanda üretilen süt ve yem bitkileri açısından bu tesis önemli bir pazar olacaktır. Bölgede hayvancılığa ve yem bitkilerine ilişkin; makina/ekipman üretimi, ambalaj malzemeleri üretimi, inşaat, yeni tarımsal teknolojilerin, otomasyonun ve sürü yönetiminin gerektirdiği yazılım ve programların üretimi, mekanik, elektrik ve elektronik alanlarında destek hizmetlerinin sağlanması gibi yatırımla ilişkili sektörlerde yatırımın çarpan etkisi de hesaba katıldığında önemli gelişmeler yaşanacağı öngörülmektedir. Bu büyük tesis, sadece Bingöl değil, çevre illerin de ekonomik ve sosyal kalkınmasına katkı sağlayacak olup yaklaşık 8.000 aile bu tesisin pozitif dışsallığından etkilenecektir. Tesis tam kapasite ile çalışmaya başladığında ise süt, kaba yem, kesif yem ve ham madde alımı ile taşıma ve dağıtım hizmetleri, diğer bölgesel mal ve hizmet alımları, gübre ve atık alımları ve ücret olmak üzere Bölge insanına ayda ortalama 83 Milyon TL gelir sağlanacaktır. Söz konusu yatırımın bir "Bölgesel Kalkınma Projesi" olarak hayata geçirilerek, Bölgenin Bingöl merkezli olarak süt hayvancılığı, yem bitkileri ve tarıma dayalı sanayi konusunda Pilot Bölge olarak belirlenmesi gerektiği değerlendirilmektedir. Yatırımdan beklenen bölgesel faydanın sağlanabilmesi için; hayvancılığın, firmanın temel girdileri olan süt ve yem bitkisi üretiminin hem miktar hem kalite olarak geliştirilmesi şarttır. Bu kapsamda özel sektörün yönlendirmesi ve Bölgedeki Üniversiteler, DAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı, TKDK İl Koordinatörlükleri, Tarım ve Orman İl Müdürlükleri, Ziraat Bankası, TOKİ gibi kurumların destekleri ile süt ve bitkisel yem üretimi yapacak işletmelerin kurulması, mevcutların bu yönde geliştirilmesi, çiftçilerin, öğrencilerin, ilgili kamu görevlileri ve diğer paydaşların eğitilmesi ve verimli bir üretim ekosisteminin kurulması gerektiğini değerlendirilmektedir. Ayrıca, sözleşmeli süt sığırcılığı uygulamalarının hayata geçirilmesi ve tarım ve hayvancılık alanındaki sigorta uygulamalarının geliştirilmesi, yatırımdan beklenen

faydaların sağlanmasında önemli rol oynayacaktır. Ajans, Bölgede 20, 30, 50, 100, 150 baş ve daha büyük ölçekli süt hayvanı çiftliği için uygun tip projelerin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması, süt hayvancılığı ve yem bitkileri üretimi konularında Bölgede eğitimlerin düzenlenmesi, tarımsal birlik ve kooperatiflerin geliştirilmesi, tarımsal tesislerin sayısının ve verimliliğinin artırılmasına yönelik işbirliklerinin tesis edilmesi ile Bölgenin rekabet gücünün geliştirilmesini amaçlamaktadır.

Üniversitelerin "Bölgesel Kalkınma Odaklı Misyon Farklılaşması ve İhtisaslaşması Programı" kapsamında ''Tarım ve Havza Bazlı Kalkınma'' alanında Pilot Üniversite seçilen Bingöl Üniversitesi ile işbirliği içinde Bölgesel uzmanlaşma sağlanacaktır.

Ülkemiz tarımının en önemli sorunlarından biri üreticilerin örgütlenerek güçlenememesi veya var olan üretici örgütlerinin misyonlarını yerine getirebilecek insan kaynağı, kurumsal ve fiziki altyapıya sahip olmamalarıdır. Sürdürülebilir kırsal kalkınmanın önemli enstrümanlarından biri olan tarımsal üretim örgütlenmesi kapsamında Bölgedeki üretici örgütlerinin kurumsal kapasitelerinin artırılması gereklidir. Üretici örgütlenmelerinin önemi konusunda farkındalık oluşturularak tarımsal üretimle ilgili kooperatifler ve üretici birliklerinin kurulması koordine ve teşvik edilecek, mevcut üretici örgütlerinin etkinlik düzeyi artırılacaktır. Ayrıca düzenlenecek eğitim ve organizasyonlarla üretici örgütlerine üye olan üreticilerin tarımsal üretim ve pazarlama konusunda bilgi, beceri ve yeteneklerinin artırılması sağlanacaktır.

Coğrafi işaretler, Bölgelerin ekonomilerinin gelişmesi, yöresel üreticilerin yerel kaynakları daha iyi değerlendirmesi, yerel istihdamın artırılması ve hayat şartlarının gelişmesi, Bölgenin marka kimliğinin desteklenmesi ve bilinirlik ve olumlu algının artmasıyla bu ekonomik iyileşmenin sürekliliğini sağlamak anlamında önemli avantajlar taşımaktadır. Coğrafi işaretli ürünlerin kendi değer zinciri içerisinde Üretici/Çiftçi Açısından sağladığı katkılar coğrafi işaretli ürün yetiştiren bireysel üretici/çiftçilerin, diğer Bölgelerdeki üretici/çiftçilerden farklı olduğunun bilinmesi, ürünün ayırt edici (tadı, aroması, lezzeti, vitamin/mineral değeri vs) özelliği ve yıllar boyunca taşıdığı karakteristik özelliği ile diğer benzer ürüne göre avantaj sağlaması, tanınırlığı ve bilinirliğinden dolayı, yurt içi ve yurt dışı pazarlara satış potansiyelini artırması, bireysel üretici/çiftçilerin gelirlerinde artış sağlama, ve yeni iş fırsatlarını ortaya çıkararak tarımsal faaliyetlerin sürdürülebilir ve kalıcı olmasına öncülük etmesi olarak sıralanabilir.

Nüfus artışı ile artan gıda sorunu ve tarım alanlarının azalması tarımda verimliliği ve tarıma bilimsel temelde yaklaşmayı gerekli kılmaktadır. Bu nedenle tarımda dijital dönüşüm ile ilgili

bölgede adımlarının atılması önem arz etmektedir. Kaynak Verimliliği içerisinde de kendine yer bulan tarımda dijital dönüşüm hakkında bilgilendirme ve kapasite geliştirme faaliyetleri yürütülecektir.

Tarımsal Üretimde Katma Değerli Üretime Geçiş Sonuç Odaklı Programı kapsamında ilgili kurum ve kuruluşlar arasındaki koordinasyonun güçlendirilmesi hedeflenmektedir.

c. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Tarımsal Üretimde Katma Değerli Üretime Geçiş Sonuç Odaklı Programının hedeflenen sonuç ve çıktıları aşağıda verilmiştir;

Tablo 13: TÜK SOP Çıktı Göstergeleri

Tedbir, Proje ve Faaliyetler	Çıktı Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Araştırma, Analiz ve Programlama	TRB1 Bölgesi Kayısı ve Kayısı Ürünleri Analizi ile Süt ve Süt Ürünleri Sektörü Değer Zinciri ve Kümelenme Analizi	Adet	2	Ajans Faaliyet Raporu
Araştırma, Analiz ve Programlama	TRB1 Tarımsal Üretici Örgütlenmesi Analizi ve Yol Haritası Çalışması Sayısı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
İşbirliği ve Koordinasyon	Tarım Yönetişim Ağı Odak Grup Toplantısı Sayısı	Adet	8	Toplantı Tutanakları
Kapasite Geliştirme	Tarımda Katma Değer ve Verimlilik Artışı Etkinlik Sayısı	Adet	60	Katılımcı Listesi
Kapasite Geliştirme	Tarımda Katma Değer ve Verimlilik Artışı Etkinlikleri Katılımcı Sayısı	Kişi	3000	Katılımcı Listesi
Kapasite Geliştirme	Tarımda Katma Değer ve Verimlilik Artışı Bilgilendirme Toplantısı Sayısı	Adet	20	Katılımcı Listesi
Kapasite Geliştirme	Tarımda Katma Değer ve Verimlilik Artışı Bilgilendirme Toplantısı Katılımcı Sayısı	Kişi	500	Katılımcı Listesi
Kapasite Geliştirme	İyi Uygulama Örnekleri Çalışma Ziyareti Sayısı	Adet	2	Ajans Faaliyet Raporu
Kapasite Geliştirme	İyi Uygulama Örnekleri Çalışma Ziyareti Katılımcı Sayısı	Kişi	15	Ajans Faaliyet Raporu
Tanıtım ve Yatırım Destek	Yatırımcı Çekmeye Yönelik Lobi Faaliyetleri Sayısı	Adet	15	Ajans Faaliyet Raporu
Ajans Destekleri	Uygulanan Fizibilite Desteği Programı Sayısı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
Ajans Destekleri	Uygulanan Teknik Destek Programı Sayısı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
Ajans Destekleri	Uygulanan Mali Destek Programı Sayısı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
Ajans Destekleri	Uygulanan Güdümlü Proje Sayısı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu
Diğer Proje ve Faaliyetler	Takibi Yapılan Proje/Faaliyet Sayısı	Adet	1	Ajans Faaliyet Raporu

Tablo 14: TÜK SOP Sonuç Göstergeleri

Özel Amaç	Sonuç Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Mevcut Durum	Hedef	Doğrulama Kaynağı
1	Yeni Kurulan Çiftlik Sayısı	Adet	-	150	İlgili Kurumların Faaliyet Raporları
1	Bitkisel Yem Üretimi Artış Oranı	Yüzde	-	20	TÜİK
1	TRB1 Bölgesi Süt Üretimi Artış Oranı	Yüzde	-	20	TÜİK
2	Tarımsal Üretici Örgütleri Tarafından Pazarlaması Gerçekleştirilen Tarım Ürün Değeri Artış Miktarı	TL	-	3 Milyon	Tarımsal Üretici Örgütleri Bilançoları
3	Birim Tarım Arazisinden Elde Edilen Katma Değer Artış Oranı	Yüzde	-	15	TÜİK

d. Proje ve Faaliyetler

1. Araştırma, Analiz ve Programlama

1.1. TRB1 Tarımsal Üretici Örgütlenmesi Analizi ve Yol Haritası Çalışması

Kooperatif ve örgütlenme faaliyetlerinin TRB1 Bölgesindeki mevcut durumunun ortaya koyulması, sorunların ve fırsatların tespiti ile Bölgede üretici örgütlenmelerinin geliştirilmesi için eylem planının hazırlanması çalışması yürütülecektir. TRB1 Tarımsal Üretici Örgütlenmesi Analizi ve Yol Haritası Çalışması kapsamında Bölge illerinde ilgili paydaşların katılım sağlayacağı dört adet çalıştay organize edilecektir. 2020 yılında başlayan çalışmalar 2021 yılının ilk yarısında tamamlanacaktır.

1.2. TRB1 Bölgesi Kayısı ve Kayısı Ürünleri ile Süt ve Süt Ürünleri Sektörü Değer Zinciri Analizi

Bingöl ilinde 2020 yılı sonunda faaliyete geçecek olan büyük çaplı entegre süt tesisi yatırımının Bölgemize en üst düzeyde katkı sağlaması için sektörde tedarik zincirinin geliştirilmesi ve kümelenme ilin ve bölgenin kalkınması açısından son derece önem arz etmektedir. Bu büyük çaplı yatırımın etkileyeceği ileri ve geri bağlantılı sektörlere yol haritası olması sebebiyle konunun uzmanları ile birlikte detaylı bir çalışma yapılması gerekmektedir.

Ayrıca Malatya ve Elazığ illerinde tarımsal üretimin ana konularından biri olan kayısı üretimi oldukça yoğun olarak yapılmaktadır. Kayısıdan elde edilen gelirin artırılması ve endüstriyel

anlamda kayısı ürünlerine yönelik üretim konuları ile ileri ve geri bağlantılarının tespiti için kayısı ve kayısı ürünleri değer zinciri analizi yapılacaktır.

2. İşbirliği ve Koordinasyon

2.1. Tarım Yönetişim Ağı

Tarım alanında çalışan akademisyenler, üniversiteler, DAP, Tarım ve Orman İl Müdürlükleri, TKDK, tarımsal üretici örgütleri, ziraat odaları ve diğer ilgili STK'lardan oluşan bir yönetişim ağı oluşturulması planlanmaktadır. Tarımsal Üretimde Katma Değerli Üretime Geçiş Sonuç Odaklı Programı kapsamında hedeflenen sonuçlara ulaşabilmesi ilgili alanda çalışan paydaş kurum ve kuruluşların bir araya gelerek hayata geçirilecek tedbirler konusunda koordineli bir şekilde ve işbirliği halinde hareket etmeleri önem arz etmektedir.

2.2 Yöresel Ürünlerin Ticarileştirilmesine Yönelik Koordinasyon Faaliyetleri

TRB1 Bölgesi yöresel ürün açısından zengin bir bölgedir. Bölgede coğrafi işaret tescili almış 14 yöresel ürün bulunmaktadır. Ayrıca Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü tarafından verilen görev çerçevesinde Yöresel Ürün Ticarileştirme konusunda Ajansımız, Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı ile birlikte koordinasyon görevi yürütülecektir. Bölgede tescillenmiş ürünlerin tanıtımı ve markalaşması, tescillenmemiş ürünlerin de tescil süreçlerine dair faaliyetler ve paydaşlar arası koordinasyon sağlanacaktır. Coğrafi ürün tescili almış olan, başvuru yapmış olan veya başvuru potansiyeli taşıyan yöresel ürünlerin tanıtımına yönelik organizasyonlar, coğrafi işaret başvuru süreçleri paydaş kurumlarla koordine edilecektir.

2.3 DAP Projelerinin Güdülenmesi

Bölge Kalkınma İdareleri ile Kalkınma Ajansları arasında artan işbirliği faaliyetleri sonucu Ajansımız ve DAP Bölge Kalkınma İdaresi ile arasında da işbirlikleri gerçekleştirilmiştir. DAP projelerinin güdülenmesinde de yerelde aktif rol alınacaktır.

3. Kapasite Geliştirme

3.1. Süt Hayvancılığının Geliştirilmesi

2020 yılında vuku bulan COVİD-19 salgın süreci nedeniyle planlanan eğitimler ve bilgilendirme toplantıları gerçekleştirilememiştir. Yatırımcı firma tarafından geliştirilecek

Bölge koşullarına uygun süt hayvancılığı tip projelerinin Bölge çiftçisinin bilgilerine sunulması, anlaşmalı tarım uygulamalarının koşulları ve avantajları ve sektöre yönelik destek ve teşviklerin anlatılması amacıyla Bölge illerinde belirli aralıklarla bilgilendirme toplantıları düzenlenmesi planlanmaktadır.

Süt hayvancılığının modern yöntemlerle yapılarak verimliliğin artırılması amacıyla yatırımcı firma ve Bölge illerindeki Tarım ve Orman İl Müdürlüklerinin işbirliğiyle belli aralıklarla süt hayvancılığı eğitim ve danışmanlık hizmetleri verilecektir.

Süt hayvancılığının karlılığının artırılarak rekabetçi bir yapıya kavuşturulması açısından önemli bir yere sahip olan yem bitkileri üretiminin Bölgede yaygınlaştırılması, süt hayvancılığının ihtiyaçlarına uygun türlerin belirlenmesi, modern sulama uygulamalarının hayata geçirilmesi amacıyla yatırımcı firma ve Bölge illerindeki Tarım ve Orman İl Müdürlükleri'nin işbirliği ile yem bitkileri üretimi eğitimleri verilmesi planlanmaktadır.

Bölgedeki hayvancılık potansiyelini daha da üst seviyelere çıkarmak için hâlihazırda on baştan daha fazla büyükbaş hayvanı ve çiftliği bulunan ailelerin Çiftçi Kayıt Sistemi ile tespit edilip söz konusu ailelere daha detaylı ve özel, ileri seviye hayvancılık eğitim ve danışmanlık hizmetleri verilecektir.

Günümüzde kırsaldan kente doğru yaşanan yoğun göç dalgası mevcuttur. Tarım ve hayvancılık ile uğraşan kişilerin sayısında da bu sebeple günden güne azalma söz konusudur. Bu sektördeki kişilerin yaş ortalamasının bir hayli yüksek olduğu bilinmekle birlikte genç nüfusun tarım ve hayvancılığa yönlendirilmesinin gelecek nesillerin sağlıklı gıdaya erişimlerinin sağlanması açısından önem arz etmektedir. Bu sebeple gençlere yönelik bilinçlendirme çalışmalarının yapılması ve hayvancılık eğitimlerinin verilmesi ve bu sayede genç nüfusun tarımsal üretime aktif olarak katılımlarının sağlanması planlanmaktadır.

3.2. Tarımsal Üreticilerin ve Üretici Örgütlenmelerinin Geliştirilmesi

2020 yılında bölgedeki kadın kooperatifleri ziyaret edilmiş, kurumsallaşma, pazarlama ve markalaşma konularında ajans uzmanlarında danışmanlık hizmeti verilmiştir. Kooperatifçilik konusunda tecrübeli ve birikimi olan uzmanlar eşliğinde Ajans ve Tarım ve Orman il Müdürlüklerinin de desteği ile farkındalık artırma faaliyetleri yürütülecektir. Bu faaliyetlerin amacı üretici örgütlenmesi konusunda ilgilileri bilinçlendirmek, kurulan kooperatiflerin kurumsal kapasitesini geliştirmek, dünyada ve ülkemizde üretici örgütlenmesi ile ilgili iyi uygulama örneklerini göstererek kooperatifçilik ve üretici örgütlenmelerini teşvik etmektir.

Türkiye'de iyi uygulama örneği olan en az 2 adet kooperatife çalışma ziyareti düzenlenecektir. Bu ziyaretlerle üretici kooperatiflerinin motivasyonunun artırılması, üretici örgütlerinin birbirleriyle iletişim sağlaması ve iyi uygulama örneklerinin yerinde görülmesi planlanmaktadır. Bölgemizde son yıllarda sayısı ve etki düzeyi hızla artan kadın kooperatiflerinin kurumsal kapasitesinin geliştirilmesine yönelik faaliyetler önceliklendirilecektir.

Üretim verimliliğinin ve katma değerin artırılması kapsamında, Tarım ve Orman İl Müdürlükleri, kooperatifler, Ziraat Odaları ve diğer sivil toplum kuruluşları ile birlikte birincil tarım faaliyetleri yürüten üreticilere yönelik eğitim ve danışmanlık faaliyetleri ile iyi uygulama örneklerine yönelik çalışma ziyaretleri organize edilecektir. Eğitim ve danışmanlık konuları ve programı, gerçekleştirilecek araştırma çalışması da dikkate alınarak ve ilgili paydaşlar ile istişare edilerek belirlenecektir. Üretim verimliliği ve katma değer artırılması eğitimlerinde su ürünleri yetiştiriciliği, arı ve arı ürünleri, meyvecilik gibi bölgenin tarımsal üretim deseninde öne çıkan alt sektörler önceliklendirilecektir. Eğitimlere üretici örgütlenmelerinin önemini anlatan modül de eklenecektir.

3.3. Tarımsal Üretimde Dijitalleşme ve Kaynak Verimliliği

2020 yılında tarım ve gıda sektörlerinde yenilikçi projelerin kuluçka sürecinin desteklenmesi kapsamında Kök Project danışmanlık firması ile istişarelerde bulunulmuş, Akıllı Şehirler Kongresi etkinliğine katılım sağlanarak ve konuyla ilgili araştırmalar yapılmış ve Elazığ Biyogaz Üretim Tesisi fizibilite çalışmasındaki veriler güncellenerek ve ön fizibilite formatına çevrilerek yatırımcıların hizmetine sunulmuştur. Tarım ve tarıma dayalı sanayide başta su ve enerji olmak üzere kaynakların en etkin biçimde kullanımının sağlanması, modellenmesi, yaygınlaştırılması, birincil üretim ve işleme süreçlerinde verimliliğin artırılması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda aşağıdaki konularda ve tarımsal üretimde verimliliği artırabilecek diğer başlıklarda bölge çiftçilerine yönelik eğitimler düzenlenecektir ve öncü çiftçilere danışmanlık hizmeti sağlanacaktır:

- Modern tarımsal sulama sistemleri ve verimlilik
- Doğru gübreleme
- Doğru tarım uygulamaları (anız yakmama, mekanizasyon, toprak analizi, doğru ilaçlama, budama vd.)

- İyi tarım uygulamaları
- Organik tarım

Teknolojinin tarım ve tarıma dayalı sanayide etkin kullanılması ile ortaya çıkan verim artırıcı teknikler tarımda dijitalleşme gibi kavramları ortaya çıkarmaktadır. Tarımsal teknoloji cihazlarının ve yazılımın gelişmesinin yanı sıra bu teknolojilerin multikopterlere bağlanıp uçurulması ile büyük alanlarda akıllı tarım mümkün olmaktadır. Ayrıca GSM ve yazılım şirketlerinin hâlihazırda akıllı tarım uygulamaları mevcuttur. Bu kapsamda dijital altyapı kullanarak tarım işletmelerine ürün ve hizmet sağlayan GSM operatörleri/yazılım firmalarıyla istişarelerde bulunulacaktır. Akıllı tarım uygulamalarının bölgede yaygınlaştırılmasına yönelik farkındalık artırma, eğitim, danışmanlık ve koordinasyon çalışmalarının yürütülmesi amaçlanmaktadır.

3.4. İpekböceği Yetiştiriciliğinin Yaygınlaştırılması

2020 yılında ipekböceği yetiştiriciliği konusunda ajans uzmanlarınca hazırlanan ön fizibilite raporu yatırımcıların hizmetine sunulmuştur. TRB1 Bölgesi, dut üretimi bakımından önde gelen Bölgeler arasındadır. Tarım ilaçları, endüstriyel atıklar, emisyon gazlarından uzak doğal alanlarda yapılabilen ipekböcekçiliği, görece düşük yatırım maliyetleri ile gerçekleştirilebilecek, işgücü ihtiyacının 1 ay süre ile sınırlı olması nedeniyle ek gelir yaratabilecek bir tarımsal faaliyettir. Başta Tunceli olmak üzere Bölge illerinde ipekböceği yetiştiriciliğine uygun türlerin yer aldığı dut bahçelerinin çoğaltılarak ipekböcekçiliği üreticiliğinin yaygınlaştırılması için farkındalık artırma faaliyetleri ve eğitimler düzenlenecektir. Bursa Koza Tarım Satış Kooperatifleri Birliği (Kozabirlik) ile Diyarbakır'ın Kulp ilçesindeki İpek İplik Üretim Fabrikası ile işbirlikleri geliştirilecektir.

4. Tanıtım ve Yatırım Destek

4.1. Yatırım Ortamı Tanıtımı ve Lobi Faaliyetleri

2020 yılında SÜTAŞ yatırımının tanıtımının yapılarak Bölgemize yeni yatırımların yapılmasını teşvik etmek amacıyla dört adet kısa animasyon filmi hazırlatılmıştır, dijital platformlardan dağıtımı yapılmış ve Bölge proje havuzunun oluşturulması kapsamında yatırımcılara rehber niteliğinde ön fizibilite çalışmaları hazırlanmıştır. Bölgede yeni yatırımların gerçekleştirilmesine yönelik yatırım destek ve lobi faaliyetleri yürütülecektir.

Bölgenin tarımsal potansiyelinin yatırımcılara tanıtılmasına yönelik içerik hazırlanması ve dağıtımı yapılacaktır. Ayrıca Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü'nün koordinasyonunda Ajans tarafından hazırlanan/hazırlanacak yatırım fizibilitelerinin yatırımlara dönüştürülmesi için Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi ile işbirliği içinde yatırımcılara tanıtımı yapılacak ve düzenlenecek yatırım zirvesi organizasyonlarına katılım sağlanacaktır.

4.2. Yöresel Ürünlerin Markalaştırılması, Ticarileştirilmesi ve Tanıtımı

Coğrafi işaret tescili almış ürünler başta olmak üzere yöresel ürünlerin tanıtımı amacıyla yurt içi ve yurt dışı tanıtım etkinliklerine katılım gerçekleştirilecek, bu vesileyle üreticilerin iç ve dış pazara açılmasına ve iş ağları oluşturmasına olanak sağlanacaktır. Bu kapsamda yurt içinde YÖREX Fuarı'na katılım öngörülmektedir.

Üniversitelerin Bölgesel Kalkınma Odaklı Misyon Farklılaşması ve İhtisaslaşması Programı kapsamında ''Tarım ve Havza Bazlı Kalkınma'' alanında Pilot Üniversite seçilen Bingöl Üniversitesi ile iş birliği içinde bal ve propolis, arı sütü gibi arıcılık ürünlerinin markalaştırılması ve ticarileştirilmesine yönelik yatırım destek ve lobi faaliyetleri yürütülecektir.

Yöresel ürünlerin korunması ve bu ürünlerin coğrafi işaret tescili alması her şeyden önce bu konulara dair gelişmiş bir bilincin göstergesidir. Bu nedenle Ajans olarak bu bilinci geliştirmeye ve yaymaya yönelik faaliyetler yapılması öngörülmektedir. Bu faaliyetler, bilincin kazandırılabileceği en küçük yaşlardan başlayarak geniş bir yelpazeyi kapsayacak bir hedef kitleye göre belirlenecektir. TRB1 Bölgesi ekonomisinin geliştirilmesi ve rekabet gücünün artırılması amacıyla yöresel ürünlerin ticarileştirilmesi ve katma değerinin artırılmasına yönelik stratejiler geliştirilmesi için coğrafi işaret tescili almış ve alma potansiyeli olan ürünlere odaklanılacak, büyük kısmını tarım ürünlerin oluşturduğu coğrafi işaretli ürünlerin ticarileştirilmesi ve tanıtımına yönelik faaliyetler gerçekleştirilecektir.

5. Ajans Destekleri

5.1. Fizibilite Desteği

Uygulanacak olan fizibilite desteği ile Bölgede tarımsal üretimin güçlendirmesine yönelik altyapıların projelendirilmesi ve yatırımcılara yol gösterecek ön fizibilite çalışmalarının yapılması planlanmaktadır.

5.2. Teknik Destek Programı

Tarım sektörünün gelişmesine katkı sağlayabilecek kurum ve kuruluşların kapasitesinin artırılmasına yönelik eğitim ve danışmanlık desteği sağlanacaktır.

5.3. Mali Destek Programı

5.3.1. Yönetim Danışmanlığı Mali Destek Programı

Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği'nde yapılacak gerekli düzenlemelere bağlı olarak yönetim danışmanlığı konusunda yıl boyu sürecek mali destek programı yürütülmesi planlanmaktadır.

Bölgesel ihtiyaçlarla bağlantılı olarak başta işletmeler olmak üzere kamu kurumları, sivil toplum kuruluşları ve üniversiteler gibi yerel aktörlerin yönetim ve işletme uygulamalarının iyileştirilmesine, pratik sorunlarının çözüme kavuşturulmasına, organizasyonların performansını artırmaya, diğer organizasyonların deneyimlerinden ders almalarına ve yeni iş fırsatları kollamalarına yardımcı olacak yönetim danışmanlığı alanlarında program tasarlanacaktır. Bu kapsamda eğitim, yerinde danışmanlık, mentörlük, belgelendirme v.d. faaliyetlerin destekleneceği mali destek programı ile tarımsal işletmelerin yönetim becerilerinin ve kurumsal kapasitelerinin geliştirilmesi sağlanacaktır.

5.4. Güdümlü Proje Desteği

Yıl içerisinde gerçekleştirilecek ihtiyaç analizi ve Bakanlık görüşleri kapsamında yeni bir güdümlü proje veya projeler kurgulanacaktır.

6. Diğer Proje ve Faaliyetler

6.1. Ortak Kullanım Makina Parkurunun Oluşturulması

2020 yılında DAP proje çağrısı kapsamında paydaşlar güdülenmiştir. Ajansın başvuru sahibi olduğu Bingöl'de süt toplama altyapısını güçlendirecek proje hazırlanarak DAP'a sunulmuştur. Ayrıca Baskil'deki kayısı üreticilerinin ürünlerinden daha fazla katma değer elde etmelerine olanak sağlayacak, Ajansın da proje hazırlama sürecinde katkıda bulunduğu ve DAP İdaresi'nin "2020 yılı Bitkisel Üretim Altyapısının Geliştirilmesi Projesi" kapsamında desteklenecek proje ile Baskil Belediyesi tarafından 'Kuru Kayısı İşleme ve Paketleme Tesisi' önümüzdeki dönemde hayata geçirilecektir. Üretici birlikleri ve kamu kurumları tarafından Bölgede ihtiyaç duyulan römork, gübre dağıtım makinası, silaj hasat makinası, silaj paketleme makinası, zirai mücadele için ilaçlama makinası, taş kırma makinası, taş toplama makinası gibi ekipmanların ortak kullanımına yönelik makine parkuru oluşturularak çiftçilerin ortak kullanımına sunulması elzemdir. Bu çerçevede, başta DAP destekleri olmak üzere ulusal ve uluslararası fonlardan finansman sağlanarak ortak kullanım makine parkurlarının oluşturulması öngörülmektedir. Bu kapsamda Ajans, ilgili kurumlar ve paydaşlar ile koordinasyonu sağlayacaktır.

e. Program Süresi ve Zaman Planlaması

Tarımsal Üretimde Katma Değerli Üretime Geçiş Sonuç Odaklı Programı 6 aylık dönemler çerçevesinde 3 senelik olarak planlanmış olup faaliyet takvimi aşağıda sunulmuştur.

Tablo 15: TÜK SOP Faaliyet Takvimi

Bileşen Adı	Başlangıç Dönemi	Bitiş Dönemi
TRB1 Bölgesi Kayısı ve Kayısı Ürünleri Analizi ile Süt ve Süt Ürünleri Sektörü Değer Zinciri Analizi	Ocak	Haziran
TRB1 Tarımsal Üretici Örgütlenmesi Analizi ve Yol Haritası Çalışması	Ocak	Mart
Tarım Yönetişim Ağı	Ocak	Aralık
Süt Hayvancılığının Geliştirilmesi	Haziran	Aralık
Tarımsal Üretici Örgütlenmelerinin Geliştirilmesi	Nisan	Aralık
Tarımsal Üretimde Dijitalleşme ve Kaynak Verimliliği	Haziran	Aralık
İpekböceği Yetiştiriciliğinin Yaygınlaştırılması	Ocak	Aralık
Yatırım Ortamı Tanıtımı ve Lobi Faaliyetleri	Ocak	Aralık
Yöresel Ürünlerin Markalaştırılması, Ticarileştirilmesi ve Tanıtımı	Ocak	Aralık
Fizibilite Desteği Programı	Mart	Aralık
Teknik Destek Programı	Mart	Aralık
Yönetim Danışmanlığı Mali Destek Programı	Temmuz	Aralık
Diğer Proje ve Faaliyetler	Ocak	Aralık

f. İzleme ve Değerlendirme

Kırsal Kalkınma Birimi tarafından haftalık faaliyet raporlarında SOP'un gidişatı ile ilgili durum bilgisi verilecektir. SOP'ların ilerleme durumu ve faaliyet planlaması ile ilgili 3'er aylık dönemlerde Genel Sekreter başkanlığında koordinasyon toplantıları düzenlenecektir. Kırsal Kalkınma Birimi faaliyet takvimini takip edecek, ilgili paydaşlarla koordinasyonu sağlayacak ve gerekli tedbirleri uygulamaya alacaktır.

3. KURUMSAL GELİŞİM

Ajansın kurumsal dönüşümündeki genel amacı; Ajansın araştırma, işbirliği ve koordinasyon işlevini geliştirmek ve yatırımlarda rehberlik ve kolaylaştırıcılık rolünü artırmak ve kurumsallaşma anlamında yeterli ve gerekli işlevleri yerine getirmektir. Bu doğrultuda insan kaynağının etkin ve verimli kullanılması amaçlı bireysel/kurumsal fayda odaklı gelişimini sağlamak, bölgedeki ve bölge dışındaki kurumlar ve işletmeler arası işbirliği ve koordinasyon faaliyetlerinde lider kurum olmak, çalıştığı kurumu sahiplenen, kurumsal yapıdan memnun bir personel rejimi inşa etmek, kurumsal iç işleyişe yönelik idari düzenlemeleri güncel tutmak ve kurumsal iletişim süreçlerini güçlendirmek hedefleri belirlenmiştir.

Ajans Bölgedeki beklentileri, Bölge içi gelişmişlik farklarını dikkate alarak uygun şekilde yönetebilmek maksadıyla kurumsal yapısını büyük ölçüde tamamlamış ve Bölge içindeki tanınırlığını azami düzeye ulaştırmıştır. Hizmetlerin etkin şekilde yürütülebileceği Merkez Hizmet Binası ve dört ildeki Yatırım Destek Ofisleri kurumsal olarak oluşturulmuş ve çalışmalarını sürdürmektedir. Dönüşen Yeni Kamu Yönetimi olgusunun yönetişimi yaygınlaştırma açısından önemli bir kaynağı olan Ajansın önümüzdeki süreçte Bölgedeki etkinliği artırılacaktır. Nitekim 2015 yılında Malatya'da yapılan Paydaş Analizi çalışmasında Ajansın algısı hala büyük oranda "hibe veren kuruluş" biçiminde olup, koordinasyon ve işbirliği fonksiyonunu geliştirmesi gerekmektedir. Ajans insan kaynağının ve kurumsal yapısının ihtisaslaşma özelinde geliştirilmesi temin edilecektir. Bu durumu sağlamak üzere etkin bir insan kaynakları politikası oluşturulacak, münhasıran insan kaynakları alanında çalışan personel görevlendirilecek hizmet içi eğitimler, çalışma ziyaretleri ve sektörel uzmanlaşma faaliyetleri kurumsallaştırılacaktır.

Ayrıca hâlihazırda mevcut olan ve etkin bir şekilde kullanılan iç kontrol sistemi bileşenlerinin yapısal ve mevzuatsal değişikliklerle koordine olacak şekilde güncelliği sağlanarak, personel performans yönetimi, paydaş yönetimi, sosyal medya ve web sitesi gibi dijital platformların yönetimi gibi işlevlerin talebe cevap verme durumu değerlendirilerek yeniden ele alınacak, personelin motivasyonunu artırıcı etkinlikler üzerinde çalışılacaktır.

a. Faaliyetler

Kurumsal gelişim kapsamında hedeflenen çıktıları aşağıda verilmiştir;

Tablo 12: Kurumsal Gelişim Çıktı Hedefleri

Tedbir, Proje ve Faaliyetler	Çıktı Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Kapasite Geliştirme	Eğitim Alan Personel Sayısı	Adet	55	Ajans Faaliyet Raporu
Kapasite Geliştirme	Kurum İçi Organizasyon Sayısı	Adet	12	Ajans Faaliyet Raporu

1. İşbirliği ve Koordinasyon

2020 yılında pandemi öncesi süreçte teknik destek kapsamında yararlanıcılara sağlanan ilgili eğitimlere Ajans personeli katılım sağlamıştır. 2021 yılında da Teknik Destek kapsamında desteklenen eğitim programlarına ilgili Ajans personelinin katılımı devam edecektir. Böylece hem desteğin etkinliği yakından takip edilmiş olacak hem de verilen destekten personel de yararlanmış olacaktır.

2. Kapasite Geliştirme

2.1. İnsan Kaynakları Uygulamalarının Kurumsallaşması

2020 yılında Ajans uzman online olarak düzenlenen ön fizibilite eğitimleri ile Etkili Sunum Hazırlama Eğitimine katılım sağlamış, personel alım süreci tamamlanmıştır. Etkin bir insan kaynakları politikası oluşturularak münhasıran insan kaynakları alanında çalışan personel görevlendirilmiş, hizmet içi eğitimler, yeni personel için oryantasyon eğitimleri, çalışma ziyaretleri ve SOP'lar çerçevesinde sektörel uzmanlaşma faaliyetleri kurumsallaştırılmıştır. Personel performans yönetimi, paydaş yönetimi, sosyal medya ve web sitesi gibi dijital platformların yönetimi gibi işlevler yeniden ele alınacak, personelin motivasyonunu artırıcı etkinlikler üzerinde çalışılacaktır. Bu çalışmalar doğrultusunda 2021 yılı için tüm personelin alacağı ortak eğitimler ve yine her personelin veya birimin kendi görev alanı ile ilgili ihtiyaç duyduğu eğitimler belirlenerek program kapsamına alınması öngörülmektedir.

Personel hizmet içi eğitimleri personel ihtiyaç talepleri doğrultusunda toplam 10 gün süre olarak uygulanması düşünülmekte olup bu sürenin 5 günü tüm birimlere yönelik kalan 5 günü ise birimler özelinde planlanmaktadır. Uzman ve destek personel için planlanan eğitim başlıklarından bazıları;

- Proje Yönetimi Eğitimi (PMP - PMI),
- Kurum İçi Yenilikçilik Eğitimi,
- İleri Düzey MS Office Kullanımı Eğitimi,
- Yönetim Danışmanlığı,

- Yalın Üretim ve Enerji verimliliği,
- Fizibilite Hazırlama Eğitimi,
- KOBİ Danışmanlığı Eğitimi,
- Finansal Okur Yazarlık Eğitimi,
- Değer Zinciri Eğitimi,
- Program Etki Analizi Eğitimi

Yardımcı Hizmetler personellerine yönelik hizmet içi eğitim başlıkları ise kişisel gelişime yönelik olacaktır.

2.2. Ajans İçi Koordinasyon ve Kapasite Geliştirme Faaliyetleri

2021 yılında kurumsallaşma faaliyetlerine öncelik verilecektir. Bu kapsamda, iş akış süreçlerinin yönetimi, bilgi ve belge yönetimi, birim yönergeleri, iş tanımları, insan kaynakları yönetimi, personel performans yönetimi, paydaş yönetimi, sosyal medya ve web sitesi gibi dijital platformların yönetimi ile görünürlük faaliyetlerinin geliştirilmesi sağlanacaktır.

Birimler arası bilgi akışı ve sinerjiyi artırmak maksadıyla her ay tüm personelin katılım sağladığı toplantı organize edilerek tecrübe ve bilgi paylaşımı sağlanacaktır. Bununla birlikte bu toplantılara bölge içi ve dışından STK'lar, akademisyenler ve iş insanları davet edilerek Ajans personeli ile tecrübe paylaşımı maksatlı söyleşiler düzenlenmesi planlanmaktadır.

3. Tanıtım Faaliyetleri

2020 yılında Ajansın sosyal medya hesapları ve web sitesi aktif olarak kullanılarak Ajans faaliyetleri ve destek programlarına ilişkin kamuoyu bilgilendirme çalışmaları yürütülmüş ve basın bültenlerinin hazırlığı ve dağıtımı yapılmıştır. 2021 yılında Ajans görünürlük faaliyetleri kapsamında desteklenen projelerin tanıtımı daha nitelikli bir biçimde yapılması hedeflenmektedir. Sosyal medyada ve web ortamında yayınlanacak video çekimleri ve görseller ile etkili bir halkla ilişkiler çalışması yürütülecektir. Ayrıca Ajans web sitesinin güncel tutulması ve kullanıcı deneyimine yönelik iyileştirmelerin yapılması sağlanacaktır.

4. YEREL KALKINMA FIRSATI

4.1. ULUSLARARASI BÖLGESEL KALKINMA KONFERANSI

Gerek bölgenin gerekse de ülkenin kalkınmasına akademik tartışmalar ışığında katkı sağlamak yerel kalkınma fırsatının genel amacı olup özel amaçlar aşağıda belirtilmiştir:

1. Bölgesel Kalkınma alanındaki yeni yaklaşımların aktarılmasını ve yaygınlaştırılmasını sağlamak.
2. Ajansların akademik dünya ile işbirliği faaliyetlerini geliştirmek.
3. Kalkınma alanındaki akademik çalışmaların artmasına katkıda bulunmak.

a. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

2011 yılında Ajans öncülüğünde İnönü Üniversitesi ile Malatya'da düzenlenen Uluslararası Bölgesel Kalkınma Konferansı daha sonra sırasıyla 2013 yılında Fırat Üniversitesi işbirliği ile Elazığ'da, 2015 yılında Bingöl Üniversitesi işbirliği ile Bingöl'de, 2017 yılında Munzur Üniversitesi işbirliği ile Tunceli'de, 2019 yılında ise Malatya Turgut Özal Üniversitesi işbirliği ile Malatya'da düzenlenmiştir.

Yaklaşık 750 bildirinin sunulduğu Konferanslar dâhilinde kalkınma alanındaki farklı paradigmaların tartışılmasına olanak sağlanmıştır.

Ajans öncülüğünde başlatılan ve geleneksel hale gelen konferansın bölge dışına taşınarak, Ajans koordinasyonunda Bakanlık, Üniversiteler ve diğer Ajansların işbirliği ile kalkınma çalışmalarına katkı sağlamaya devam edilmesi planlanmaktadır.

b. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Tablo 16: UBKK YKF Sonuç ve Çıktı Göstergeleri

Özel Amaç	Sonuç ve Çıktı Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
1	Konferans Sonuç Raporu	Adet	1	Konferans Elektronik Kitabı
2	Katılımcı Sayısı	Adet	500	Konferans Raporu

c. Diğer Ajans/Kurum Faaliyetleriyle Koordinasyon

Yılın son çeyreğinde gerçekleştirilmesi planlanan 6. Uluslararası Bölgesel Kalkınma Konferansı ile Ajans öncülüğünde geleneksel hale getirilen etkinliğin Bakanlık tarafından belirlenecek başka bir bölgede gerçekleştirilerek ulusal düzeyde geleneksel hale gelmesine yönelik ilk adımların atılması öngörülmektedir.

Bu süreçte Ajans koordinasyonunda diğer ajansların katılımı ile bir çalışma grubu oluşturulması ve Bakanlığın nihai görüşü ile Konferans yerinin ve tarihinin belirlenmesi planlanmaktadır.

d. İzleme ve Değerlendirme

İlgili Yerel Kalkınma Fırsatı kapsamında Ajans içinde kurulacak kurul çalışmaları takip edecek ve düzenli olarak Genel Sekreterlik bilgilendirilecektir. Belirli aralıklarla ilerleme raporları Yönetim Kurulu'nun görüşüne sunulacaktır.

4.2. DEVAM EDEN PROJELER VE FAALİYETLER İLE DİĞER BİLEŞENLER

Bu başlık altında önceki dönemlerden sarkan, SOP'larla ilişkisi olmayan projeler, faaliyetler, mali ve teknik destek ödemeleri, SODES/CMDP projeleri ile; proje havuzunun oluşturulması ve bölge planı hazırlık çalışmalarına yer verilmektedir.

4.3.1. Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı (CMDP)

Tebliğ edilecek 2021 Yılı Cazibe Merkezlerini Destekleme Programı Uygulama Usul ve Esasları çerçevesinde cazibe merkezleri olan Malatya ve Elazığ illerindeki ilgili kurumlarla yeni projeler güdülenecektir. Program kapsamında geçmiş yıllarda sözleşme imzalanan ve uygulama süreci devam eden projelerin izleme ve değerlendirme faaliyetlerine devam edilecektir.

4.3.2 Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı (SOGEP)

Tebliğ edilecek 2021 Yılı Sosyal Gelişmeyi Destekleme Programı Uygulama Usul ve Esasları çerçevesinde bölge illerindeki ilgili kurumlarla yeni projeler güdülenecektir. Program kapsamında geçmiş yıllarda sözleşme imzalanan ve uygulama süreci devam eden projelerin izleme ve değerlendirme faaliyetlerine devam edilecektir.

4.3.3. Mali Ve Teknik Destek Ödemeleri

Önceki yıllardan sarkan mali ve teknik destek ödemeleri 2021 yılı bütçesine aktarılacaktır.

4.3.4 2024-2028 TRB1 Bölge Planı Hazırlıkları

Bölge planı hazırlıkları kapsamında önümüzdeki süreçte Bölgemizin gelişim eksenlerinin belirlenmesi önem arz etmekte olup bu kapsamda paydaşların katılımı ile Bölge Planına altlık teşkil edecek araştırma ve analiz çalışmaları gerçekleştirilecektir.

Bölgenin mevcut durumu analiz edilerek, potansiyel teşkil eden sektörlere yönelik anketler/saha araştırmaları uygulanacaktır. Mevcut durum analizi, saha araştırmaları düzenlenecek odak grup toplantıları ve çalıştaylar aracılığı ile 2024-2028 dönemi için yerel düzeyde bölgenin, illerin ve ilçelerin strateji ve eylem planlarının belirlenmesine altlık oluşturulması amaçlanmaktadır.

4.3.5 Bölge Proje Havuzunun Oluşturulması

On Birinci Kalkınma Planı'nın 326.7'nci maddesinde ve 2019-2020 Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulu (YOİKK) Yatırım Ortamı Çerçeve Eylem Planı'nın 5 inci maddesinde yer alan "İllerin ve bölgelerin öne çıkan yatırım fizibiliteleri Kalkınma Ajanslarının da katkısı alınarak belirlenecek ve bu yatırımların hayata geçirilmesi için Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi ile işbirliği içinde yatırımcılara tanıtımı yapılacaktır." tedbirine altlık oluşturmak amacıyla illerde öne çıkan konularda yatırım fikrinin oluşturulması için ön fizibilite raporları hazırlanacaktır. Ön fizibilite çalışması, potansiyel proje fikirleri için mevcut hazır veri ve bilgi kaynaklarından yararlanarak kapsamlı bir fizibilite etüdünün gerekip gerekmediğinin karara bağlanması amacıyla yapılacaktır. Çalışmanın yatırımcılara yol gösterici nitelikte olması beklenmektedir.

Ayrıca yerel, ulusal ve uluslararası fon kaynaklarından yararlanılabilmesi için güdülenebilecek projeler için anket, analiz, araştırma ve fizibilite çalışmaları yürütülecektir.

4.3.6 Bilgi Teknolojileri Alanında İnsan Kaynağının Geliştirmesi

Ülkemizde ve dünyada, yazılım, donanım ve tasarım geliştirme bilgi ve becerisine sahip, nitelikli insan gücüne ihtiyaç her geçen gün artmaktadır. Dijital dönüşümün yapı taşları olan bu unsurlara hemen hemen hayatın her alanda ihtiyaç duyulmaktadır. Ülkemizde büyük yatırımlar alan veya yurt dışına satılan oyun şirketlerinin değerine bakıldığında, bu dijital becerilerin evrensel olduğu ve dünyanın her yerinde istihdam imkânı sunduğu görülmektedir. Bu etkinliklerle teoriyi pratiğe dönüştürmeyi başarabilen, öz güven ve isteklendirme sahibi, analitik düşünme yeteneği gelişmiş yazılımcılar yetiştirilmesi, hali hazırda ülke genelinde yürütülen yazılımcı yetiştirme programlarına katılımın teşvik edilmesi ve desteklenmesi ile özellikle genç istihdamına katkı sunulması hedeflenmektedir. Ayrıca Ajansın ve bölgedeki kurumların dijitalleşme konusunda kurumsal kapasitesinin arttırılmasına yönelik farkındalık oluşturma faaliyetleri ve eğitimler düzenlenecektir.

5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

4 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile dönüşüm süreci ivme kazanan Kalkınma Ajansları; üst ölçekli planların çizdiği çerçevede, stratejik olarak belirlenmiş kalkınma hedeflerini yakalamak üzere bölgelerinde yerel potansiyeli harekete geçirmek ve bölge kalkınmasına dinamizm kazandırmak amacıyla, her alana müdahale etmektense, Sonuç Odaklı Programlar çerçevesinde belirlenen alanlarda faaliyetlerini sürdürmektedir.

2020 yılında planlanan faaliyetler, 24 Ocak 2020 tarihinde meydana gelen Elazığ-Malatya Depreminden ve bunu müteakip küresel ölçekte pandemiye dönüşen COVID-19 salgınından önemli ölçüde etkilenmiştir. Salgın döneminin etkisi tüm diğer kurumlarda olduğu gibi Ajansımızın da çalışma düzeni de etkilenmiş, alınan önlemler kapsamında dönüşümlü ve uzaktan çalışma yöntemleri dönem dönem uygulanmış, sosyal mesafe kuralları nedeniyle paydaşlarla fiziksel olarak bir araya gelinmesi gereken bazı faaliyetleri ertelenmesi ve iptal edilmesi zorunluğu hâsıl olmuştur. İş süreçlerindeki aksamaların minimum düzeyde tutulması için webinar, video konferansları gibi uzaktan erişim uygulamaları yoğun olarak kullanılmıştır. Önümüzdeki dönemde salgının seyrine bağlı olarak aksayan ve ertelen faaliyetlerin bir an önce gerçekleştirilmesi ve küresel ölçekli pandemi sürecine rağmen belirlenen SOP sonuç göstergelerine programların sonunda ulaşılması hedeflenmektedir.

Bu çerçevede Ajans 2021-2023 yılları arasında uygulanması öngörülen üç adet Sonuç Odaklı Program temelinde, ilgili paydaşlarla işbirliği ve koordinasyon içerisinde, çalışmalarını sürdürecektir.

- İmalat Sanayinde Kurumsallaşma ve İhracatın Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı ile imalat sanayinde faaliyet gösteren KOBİ'lerin kurumsal yapısının güçlendirilmesi, stratejik yönetim yetkinliklerinin geliştirilmesi sağlanarak rekabet gücünün artırılması ile Bölge ihracatının artırılması amaçlanmaktadır.
- Yukarı Fırat Havzası Turizm Destinasyonu Geliştirilmesi Ve Markalaştırılması Sonuç Odaklı Programı ile bölgede turizmin geliştirilerek turist ve geceleme sayılarının ve turizmden elde edilen gelirin artırılması amaçlanmaktadır.
- Tarımsal Üretimde Katma Değerli Üretime Geçiş Sonuç Odaklı Programı ile Bölgede tarım sektöründe verimliliğin artırılması ve katma değerin yükseltilmesi amaçlanmaktadır.

Bölge illeri Malatya ve Elazığ'ın seçilmiş imalat sanayi sektöründe yenilikçilik, ürünlerde katma değer artışı ve ihracat konularında ilerleme hedeflenmektedir. Doğu Anadolu

Bölgesi'nin sosyo-ekonomik gelişmişlik, sanayi işletme sayıları, donanımlı insan kaynağı, girişimcilik, ihracat ve Ar-Ge kapasitesi bakımından gelişmiş iki ili olan ve bölgesel cazibe merkezi olarak birlikte değerlendirilen bu illerde tarıma dayalı sanayi, makine, tekstil-konfeksiyon sanayi kolları başta olmak üzere dış pazarlarda rekabetçiliğin artırılması, altyapının güçlendirilmesi, verimli ekonomilere geçişin hızlandırılması, katma değerin yükseltilmesi ve bu sayede bu illerin Orta Doğu, Afrika ve Kafkas ülkeleri başta olmak üzere dış pazarlara açık birer üretim merkezine dönüştürülmesi amaçlanmaktadır. Bingöl ve Tunceli illeri ise öncelikle tarım (bitkisel üretim, hayvancılık, organik tarım alanları) potansiyeli ve turizm değerleriyle gelişecek, ihracat, turizm ve tarım alanlarında uygulanan sonuç odaklı programlar ve yerel kalkınma fırsatları ile de Bölgenin yakalayacağı gelişme ivmesine dâhil olacaktır.

6. EKLER

6.1. PROJE LİSTESİ

Sıra No.	Ajans Adı	Proje Konusu	Sektörü	Uygulama Yeri (İl-İlçe)	Yatırım Büyüklüğü (milyon USD)	Açıklama
1	Fırat Kalkınma Ajansı	Şeker Pancarından Etil Alkol Üretimi	Sanayi	Malatya-Yeşilyurt	-	Ülkemiz etil alkol net ithalatçısı bir ülke olarak 2017-2019 yıllarında 67 Milyon Dolar etil alkol ithal etmiştir. Yıllık ihracatı ise 1 Milyon Dolar civarındadır. Malatya'da bulunan şeker fabrikasının uzun yıllardır kullanılmayan etil alkol tesisi bulunmakta, ancak işletilmemektedir. Bu tesisin modernize edilerek faaliyete alınmasının yatırıma uygun olup olmayacağının araştırılmasının yapılması planlanmaktadır.
2	Fırat Kalkınma Ajansı	Kostik Üretimi	Sanayi	Malatya-Yeşilyurt	-	Kâğıt, alüminyum, temizlik ürünleri, ticari drenaj ve fırın temizleyicileri, sabun ve deterjanlar gibi evlerde ve ticari uygulamalarda kullanılan kimyasal ürünlerin üretiminde kostik (sodyum hidroksit) kullanılmaktadır. Malatya'daki kireç taşı potansiyelinin ve kostik üretiminin yatırıma değer olup olmadığının araştırılması planlanmaktadır.
3	Fırat Kalkınma Ajansı	Kayısı Çekirdeğinden Aktif Karbon Üretimi	Sanayi	Malatya-Yeşilyurt	-	Aktif karbonun en önemli uygulama alanı sudan tat, koku, renk verici ve istenmeyen organik kirliliklerin uzaklaştırılması işlemidir. Birçok ecza ve kimya ürünlerinin saflaştırılmasında gaz faz uygulaması olarak karşımıza çıkmaktadır. Son yıllarda aktif karbonun hidrometalurji alanında altın, gümüş ve molibdenin geri kazanımındaki uygulamaları giderek artmaktadır. Malatya'nın yüksek kayısı çekirdeği potansiyeli sebebiyle bu alanda araştırma yapmaya değer olduğu değerlendirilmektedir.
4	Fırat Kalkınma Ajansı	Tarım ve Tarıma Dayalı Sanayi Makinaları İmalat Tesisi	Sanayi	Bingöl-Merkez	3.000.000	Bingöl ilinde SÜTAŞ yatırımına paralel olarak hayvancılığın yaygınlaşması ile birlikte tarımla ilgili süt sağım makineleri, süt tankları, silaj biçme ve paketleme makineleri gibi çeşitli makinaların kullanımında da artış yaşanacaktır. Bu makinaların imalatının yapılacağı bir tesis ile Bingöl'deki tarım sektörüne dinamizm kazandırılabileceği değerlendirilmektedir.
5	Fırat Kalkınma Ajansı	Kaplıcalı Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon	Hizmet	Bingöl-Merkez	-	Ilıcalar'daki termal suyu Kaplıcalı Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezi yatırımı için kullanılabileceği değerlendirilmektedir.

		Merkezi				
6	Fırat Kalkınma Ajansı	Outlet AVM ve Yöresel Ürünler Satış Merkezi	Hizmet	Elazığ-Merkez	40.000.000	Doğu ile Batı arasında önemli bir kavşak niteliğinde olan Elazığ'da güney çevre yolu üzerinde ilin yöresel ürünlerinin satış ve tanıtımının yapılacağı, il merkezine uğramadan geçen araçların alışveriş yapabileceği, bölgede aktivitesi bulunmayan markaların yer alacağı bir alışveriş merkezi yatırımının faydalı olacağı değerlendirilmektedir. Yatay mimari ile oluşturulacak merkez, şehir merkezlerinde yapılan AVM'lerin gelecek projeksiyonunda fonksiyonlarını yitirmeye müsait olduğu ve sektörde beklenen %2 civarında büyüme oranı göz önüne alındığında ilin ekonomisine fayda sağlayacak ve sürdürülebilir nitelikte bir yatırım olacağı değerlendirilmektedir.
7	Fırat Kalkınma Ajansı	Savunma Sanayi Hassas Makine Parça İmalatı	Makine ve Teçhizat İmalatı	Elazığ-Merkez	2.500.000	Yatırım kapsamında savunma sanayiye yönelik hassas makine parça imalatı yapılacaktır. *Fason Üretim: Savunma Sanayide faaliyet gösteren üst yüklenicilere (MKE, Roketsan; Aselsan, TAİ, Özel sektör firmaları, vb.) fason imalat yapılacaktır. *Spesifik Üretim: Savunma Sanayiye yönelik belirli bir ürün grubuna yoğunlaşarak bu alanda üretim yapılacaktır. *ARGE ve Prototipleme: Savunma Sanayiye yönelik üst ve alt yüklenicilere yönelik özgün mühendislik ve prototipleme hizmeti verilecektir. 2018 CMDP kapsamında Elazığ OSB'de desteklenen Endüstriyel Tasarım, Prototip ve Ar-Ge Merkezi'nde yürütülecek faaliyetleri tamamlayıcı nitelikte bir özel sektör yatırımı olarak planlanmaktadır.
8	Fırat Kalkınma Ajansı	Kafes Alabalık Yetiştirme Çiftliği	Tarım	Elazığ-Keban	500.000	Türkiye'nin en fazla kültür balığı üretiminin yapıldığı Elazığ'da yeni yatırımlarla sektörün daha da büyüyebileceği ve dış pazarlara açılabileceği değerlendirilmektedir.
9	Fırat Kalkınma Ajansı	Tarıma Dayalı İhtisas Besi OSB 100 Başlık Besi Yatırımı	Tarım	Malatya-Yazıhan	500.000	Yazıhan'da kurulumu devam eden Tarıma Dayalı İhtisas Besi OSB için yatırımcılara rehberlik teşkil edebilecek ön fizibilite çalışması hazırlanması planlanmaktadır.

6.2. YURTDIŞI FUARLAR VE ÇALIŞMA ZİYARETLERİ TABLOSU

Hedef Ülke	Ziyaret Amacı	Ziyaretin ilişkili olduğu SOP	Beklenen Fayda	Kurulması Planlanan İşbirlikleri	Ajans Katılımcı Sayısı	Ziyarete Bölgeden Katılan Firma/Kurum/Kuruluş/Kişi Sayısı	Ajans Bütçesinden Katlanılacak Maliyet
-	-	-	-	-	-	-	-

6.3. DÜZENLENECEK ETKİNLİKLER TABLOSU

Gerçekleştirilecek Etkinlik	İlişkili SOP	Etkinliğin Amacı	Beklenen Fayda ve Çıktılar	Detaylı Etkinlik Bütçesi (KDV Dahil)	Etkinliğin Gerçekleştirileceği İl	İşbirliği Yapılacak Kurumlar ve Yüklendiği Maliyetler	Etkinlikten Sorumlu Ajans Çalışma Birimi	Etkinlik Takvimi
Dijitalleşme, Kurumsallaşma ve Dış Ticarette Uzmanlaşma Eğitimleri ve Danışmanlık Hizmetleri	İG SOP	Firmaların rekabet gücünü artırmak maksadıyla alanında uzman kişilerin katılımıyla paneller / eğitimler düzenlenmesi ve danışmanlık hizmeti sunulması amaçlanmaktadır.	Firmaların kurumsal kapasitesinin geliştirilerek ihracat yapabilir hale gelmeleri veya ihracatlarını artırmaları.	200.000	Malatya Elazığ Bingöl Tunceli	OSB Müdürlükleri, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlükleri, Ticaret ve Sanayi Odaları Genelde ayni katkı sağlayacaklardır	PPKB ile YDO'lar	1 Ocak – 31 Aralık
Uluslararası Öğrencilerin Kariyer Gelişimi	İG SOP	Uluslararası Öğrenci Potansiyelinin ihracata yönelik Değerlendirilmesi	Öğrenci – Firma eşleştirmeleri yapılarak hem yabancı dillere hem de Türkçe'ye hakim olan öğrencilerin ihracat sürecine katkı sunması	30.000	Malatya Elazığ Bingöl	İnönü Üniversitesi, Fırat Üniversitesi, Bingöl Üniversitesi Malatya, Elazığ ve Bingöl Ticaret ve Sanayi Odaları	PPKB ile YDO'lar	1 Ocak – 31 Aralık

Pazar Fırsatları Zirveleri	İG SOP	Ticaret ateşeleri ile ticaret müşavirlerinin deneyimlerinden faydalanma ve fırsatların değerlendirilmesine zemin hazırlama maksadıyla düzenlenecektir.	Firmaların Pazar ihtiyaçlarını analiz edecek bilgi birikimine kavuşarak ihracatlarını artırmaları	100.000	Malatya Elazığ Bingöl Tunceli	Ticaret ve Sanayi Odaları	PPKB ile YDO'lar	1 Ocak – 31 Aralık
İmalat Sanayinde Bilgilendirme ve Bilinçlendirme Çalışmaları	İG SOP	İmalat sanayinde faaliyet gösteren işletmeler için enerji verimliliği, proses verimliliğini artırıcı uygulamalar, yalın üretim, yeşil pazarlama, toplam verimli bakım vb. konularında farkındalığın ve bilgilendirmenin sağlanması.	İşletme sahiplerinin ve yöneticilerinin kaynak verimliliği hakkında bilinçlenmeleri ve bunun için gerekli yatırımları yapmaları için ikna olmaları. Ayrıca çalışanlar da dâhil olmak üzere herkeste bilinçli tüketim anlayışının tesis edilmesi.	50.000	Malatya ve Elazığ	Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü	PPKB	1 Ocak-30 Ağustos
Çalışan Verimliliğini Artırıcı Eğitimler	İG SOP	Özel sektöre yönelik çalışanların verimliliğini artırmak için bir dizi eğitim programı uygulanması.	Çalışanların aldıkları eğitimlerle verimliliklerinin artması.	100.000	TRB1 Bölgesi	Üniversite, TSO	PPKB ve YDO'lar	1 Mart-30 Aralık
Devlet Destekleri Bilgilendirme	İG SOP	Firmaların destek almasını sağlamak	Firmaların destek alarak daha rekabet	20.000	Malatya	Ticaret ve Sanayi	PPKB ile	1 Ocak –

Faaliyetleri		maksadıyla düzenlenecektir.	edebilir konuma gelmeleri ve ihracatlarını artırmaları		Elazığ Bingöl Tunceli	Odaları	YDO'lar	31 Aralık
Arge Mühendisleri Yetiştirme Programı	İG SOP	Arge firmaları tarafından istihdam garantili, işsiz/yeni mezun mühendislerden oluşan 25 kişilik bir gruba eğitim verilmesi	25 Arge Mühendisi yetiştirilmesi	150.000	Malatya	OSB Firmaları – Eğitim süresince yemek ve toplantı yeri giderleri	Malatya YDO	1 Ocak – 31 Aralık
Arge Merkezleri Çalışanlarına Yönelik Eğitim Programları	İG SOP	Malatya'nın önde gelen firmaların mevcut Arge Mühendislerinin yeteneklerinin geliştirilmesi	20 Arge çalışanının sıralı eğitimler alması	30.000	Malatya	OSB Firmaları – Eğitim süresince yemek ve toplantı yeri giderleri	Malatya YDO	1 Ocak – 31 Aralık
Fırat Teknoloji Paneli (FIRATECH)	İG SOP	TRB1 Bölgesinin ekonomisini güçlendirmek ve özellikle mühendislik ve teknoloji alanında yerlileşme oranını artırmak, Bölgede bulunan ilgili paydaşları kaynak israfını engelleyecek uygulamalarla donatmak, Bölgenin teknolojik gelişmelere öncülük	İki gün sürecek panelde; Kamu-STK-Özel Sektör ve Üniversite temsilcilerinin kendi alanlarında teknoloji ile ilgili güncel uygulamalarını paylaşması, kaynak verimliliği, teknoloji alanında başarı hikayeleri ve proje önerileri vb.	100.000	Elazığ	Fırat Üniversitesi, İnönü Üniversitesi, Bingöl Üniversitesi, Munzur Üniversitesi, Fırat Teknokent, Malatya Teknokent	EYDO, MYDO, BYDO, TYDO, PPKB	Aralık 2021

		etmesini ve paylaşma yetkinliğini sağlamak ve toplumun her kesimin dahil edilmesini sağlayacak temaları teknoloji ile bir araya getirebilmek amacıyla Fırat Teknoloji Paneli (FIRATECH) düzenlenmesi planlanmaktadır.	ana başlıklarının profesyoneller tarafından işlenmesi amaçlanmaktadır.					
İnsan Kaynağı Geliştirme Programı ve Eğitim Danışmanlığı	YFT	Turizm ve hizmet sektörü çalışanlarına yönelik mesleki ve kişisel gelişim eğitimleri	Turizm ve hizmet sektörlerinde çalışan 100 kişinin eğitime katılması	200.000	Bingöl, Elazığ, Malatya, Tunceli	İl Valilikleri ve Ticaret Sanayi Odaları, İŞKUR, Halk Eğitim Merkezleri, Bölge Üniversiteleri, İl Milli Eğitim Müdürlükleri	PPKB ve YDO'lar	1 Ocak – 31 Aralık
Munzur Rafting Festivali	YFT	Tunceli'nin rafting potansiyelinin ve alternatif turizm türlerinin tanıtımı	50 Katılımcı 10.000 ziyaretçi Trekking rotalarının tanıtımı Kano	200.000	Tunceli	Rehberlerin ve davetlilerin ulaşım, yemek ve konaklama giderleri. Tanıtım ve materyal giderleri	Tunceli YDO	15 Haziran-15 Temmuz
Tunceli Ovacık Fotomaraton Etkinliği Düzenlenmesi	YFT	Ovacık İlçesi'nin tanıtımı	Tanıtım gerçekleştirilecek ve İçerik havuzu oluşturulacak	150.000	Tunceli	Tunceli Valiliği, Ovacık Kaymakamlığı	Tunceli YDO	Mayıs-Haziran 2021

Coğrafi İşaretli Ürünler Bilgilendirme Panelleri	TÜK	Coğrafi İşaret tesciline dair bilincin artırılması	Coğrafi işaret tescili başvurusunda artış ve tescillenmiş ürünler	100.000	TRB1 Bölgesi İlleri	Ticaret ve Sanayi Odaları, Valilikler	PPKB ve YDO'lar	1 Ocak – 31 Aralık
Süt Hayvancılığının Geliştirilmesi Eğitimleri ve Bilgilendirme Toplantıları	TÜK	Bölge koşullarına uygun modern süt hayvancılığına yönelik farkındalığın ve teknik kapasitesinin artırılması	Süt üretim kapasitesinin ve verimliliğin artırılması Yem üretim kapasitesinin ve verimliliğin artırılması	100.000	TRB1 Bölgesi	DAP, Tarım ve Orman İl Müdürlükleri, TKDK, tarımsal üretici örgütleri ile diğer ilgili STK'lar ve iş dünyasının temsilcileri	PPKB ve YDO'lar	1 Mart-30 Aralık
Tarımsal Üreticilerin ve Üretici Örgütlenmelerinin Geliştirilmesi Eğitimleri, Bilgilendirme Toplantıları	TÜK	Tarımsal Üreticilerin geliştirilmesi, Üretici Örgütlenmelerinin etkinlik düzeyinin artırılması	Üretici örgütlenmesi konusunda farkındalığın artırılması, modern tarım uygulamalarının yaygınlaştırılması, tarımsal üretim verimliliğin artırılması	100.000	TRB1 Bölgesi	DAP, Tarım ve Orman İl Müdürlükleri, TKDK, tarımsal üretici örgütleri ile diğer ilgili STK'lar ve iş dünyasının temsilcileri	PPKB ve YDO'lar	1 Mart-30 Aralık
İyi Uygulama Örnekleri Çalışma Ziyaretleri	TÜK	Kooperatifçilik ve modern tarım teknikleri açısından iyi uygulama örneklerinin üreticilerle birlikte ziyareti	Üretici örgütlenmesinin özendirilmesi, iyi uygulama örneklerinin bölgede yaygınlaştırılması	50.000	TRB1 Bölgesi	Tarım ve Orman İl Müdürlükleri, tarımsal üretici örgütleri, ÇKS'ye kayıtlı çiftçiler	PPKB ve YDO'lar	1 Haziran-30 Aralık

İstanbul, Ankara ve İzmir "Elazığ Yatırım Zirveleri" Düzenlenmesi	İG SOP	24 Ocak 2020 tarihinde Elazığ'da meydana gelen deprem ve ardından yaşanan pandemi döneminde Elazığ ekonomisinin özellikle istihdam noktasında yaşadığı sıkıntıların ortadan kaldırılması için iş insanlarının Elazığ'da yatırım yapıp istihdam oluşturmaya davet edilmesi.	İş insanlarının Elazığ'da yatırım yaparak deprem sonrasında karşılaşılan istihdam problemine çözüm olacaktır.	250.000	İstanbul, Ankara, İzmir, Elazığ	Elazığ Valiliği, Elazığ TSO, Elazığ OSB, ELFED, Avrupa'daki İş İnsanları Dernekleri	EYDO	Temmuz-Aralık 2021

6.4. YAPILACAK ARAŞTIRMALAR, ANALİZLER, STRATEJİLER VE RAPORLAR TABLOSU

Yapılacak Araştırma/Analiz/Strateji/Raporlar	Amaç	Hazırlanış Şekli	Hizmet Alımı Gerekçesi ve Kapsamı
Değer Zinciri Analizi	Mermer sektöründe hammadde temininden satış sonrası hizmete kadar tüm değer faaliyetlerinin ve faaliyetler arasındaki ilişkilerin ortaya konulması, her bir faaliyet için sorunların analiz edilmesi ve değer oluşturmak için gerekli stratejilerin belirlenmesi amaçlanmaktadır.	Parçacıl hizmet alımı	Sektöre hâkim bir danışmanın rehberlik etmesi & saha analizleri
İhracat Analiz Raporları	İllerin ihracatı artırma noktasında alacağı tedbirler ve uygulayacağı faaliyetler ile ilgili yol haritası oluşturulması amaçlanmaktadır.	Ajans eliyle	-
Hazır Giyim Sektörü Yatırım ve İstihdam Trend Analizi	Bölge ekonomisine canlılık, istihdama dinamizm getiren sektörün yatırım ve istihdam trend analizi yapılarak yeni yatırımların cezbedilmesi için müdahale alanlarının belirlenmesine katkı sağlanması amaçlanmaktadır.	Parçacıl hizmet alımı	Sektöre hâkim bir danışmanın rehberlik etmesi & anket çalışmaları
Turist Memnuniyet Düzeyi Anketi ve Müşteri Analizi	Bölge illerine gelen turistlerin	Parçacıl hizmet alımı	Sektöre hâkim bir danışmanın

Raporu Çalışması	seyahatleri süresince aldıkları tüm hizmetlere, yaşadıkları deneyimlere ve beklentilerine dair bilgiler edinmek suretiyle verilen hizmetlerin ve turizm olanaklarının ölçülmesi, aksaklıkların ve ihtiyaçların tespit edilmesi ve beğenilen noktaların korunarak geliştirilmesini sağlamak		rehberlik etmesi, Anket çalışmaları, basım maliyetleri
Yukarı Fırat Bölgesi Tematik ve Alternatif rotaların belirlenmesi	TRB1 Bölgesi kapsamında tematik rotalar oluşturulması hedefi ile TRB1 Bölgesinde 'ki turizm değerlerinin analiz edilmesi, farklı ilgi odağına sahip turistlere yönelik tematik ve alternatif rotalar oluşturulması ve rota tabanlı planlamaların yapılabilmesi amacıyla "Yukarı Fırat Destinasyonu Tematik ve Alternatif rotaların belirlenmesi" hizmeti alınacaktır. Oluşturulacak tüm rotalar için detaylı anlatımlar ve haritaların da bulunduğu dijital ve basılı materyaller hazırlanacaktır.	Parçacıl hizmet alımı	Sektöre hâkim bir danışmanın rehberlik etmesi, Haritalama çalışmaları, basım maliyetleri, rota oluşturulması
Program Sonrası Değerlendirme Raporu	2010 yılından beri çeşitli Mali Destek Programları, Teknik Destek, Doğrudan Faaliyet Desteği gibi konularda özel sektör, Sivil Toplum Kuruluşu ve Kamu Kurumlarına destek vermiş olan Ajansın sosyo-ekonomik etkisi bu çalışma ile	Hizmet alımı	Sektöre hâkim bir firma tarafından, Ajans uzmanlarının katkısı ile yapılması

	analiz edilecektir.		
TRB1 Tarımsal Üretici Örgütlenmesi Analizi ve Eylem Planı Çalışması	TRB1 Tarımsal Üretici Örgütlenmesinin mevcut durumunu tespit etmek, örgütlenmenin önündeki engelleri belirlemek, tarımsal üretici örgütlenmesinin geliştirilmesi için uygun eylem planının oluşturulması	Hizmet alımı	Tarımsal üretici örgütlenmesi ilgili Ajansın geçmiş tecrübeleri ve uzmanlığı olmaması.
Yatırım Fırsatları	İllerde kapsamlı bir şekilde oluşturulacak yatırım fırsatları tanıtım materyallerinin hazırlanması ile bölgenin tanıtımına destek olunması	Ajans eliyle	Basım maliyeti oluşacaktır.
TRB1 Bölgesi Süt ve Süt Ürünleri Sektörü Değer Zinciri Analizi	Bingöl ilinde 2020 yılı sonunda faaliyete geçecek olan büyük çaplı entegre süt tesisi yatırımının Bölgemize en üst düzeyde katkı sağlaması için sektörde tedarik zincirinin geliştirilmesi ve kümelenme ilin ve bölgenin kalkınması açısından son derece önem arz etmektedir.	Hizmet Alımı	Bu büyük çaplı yatırımın etkileyeceği ileri ve geri bağlantılı sektörlere yol haritası olması sebebiyle konunun uzmanları tarafından detaylı bir çalışma yapılması gerekmektedir.
Bingöl Maden Ürünlerinin Yatırım Fırsatlarının Değerlendirilmesi	Bingöl ilinin zengin maden yataklarına sahip olduğu bilinmekle birlikte güncel ve sağlıklı rezerv bilgileri mevcut değildir. Bu kapsamda MTA'nın Bingöl ilinde maden rezervlerinin	Hizmet Alımı	Ajansın spesifik nitelikteki bu alanda tecrübesinin ve uzmanlığının olmaması hizmet alımı gerekçesidir.

	belirlenmesi için yeniden çalışma yapması için talepte bulunulması, yapılacak rezerv tespit çalışmaları sonrasında analiz çalışmalarının yapılarak maden rezervlerinin daha etkin kullanılmasının sağlanması gerekmektedir.		
III. Kısım Sanayi Sitesi İhtiyaç Analizi	2022 yılında hayata geçirilmesi planlanan ve Bingöl ilinin sosyo-ekonomik durumuna önemli katkılar sağlayacak yeni sanayi sitesinin ihtiyaç duyacağı ortak kullanım alanları, kümelenme ve katma değerinin artırılması amacıyla analiz çalışmasının yapılması gerekmektedir.	Hizmet Alımı	Çalışmanın geniş kapsamlı olması ve iş yoğunluğu nedeniyle hizmet alımı yöntemiyle yapılması planlanmıştır.
24 Ocak 2020 Elazığ Sivrice Depremi Sosyoekonomik Değerlendirme Raporu	24 Ocak 2020'de Elazığ'da yaşanan deprem sonrasında ilde meydana gelen sosyolojik ve ekonomik değişikliklerin detaylı bir şekilde değerlendirildiği ve önümüzdeki süreçte oluşturulacak politikalara altlık oluşturacak bir rapor hazırlanacaktır.	Parçacıl hizmet alımı	Rapor hazırlanmasında özellikle sahada yapılacak olan anket vb. çalışmalarda hizmet alımı yapılması düşünülmektedir.
Elazığ Küçük Sanayi Sitesinin Taşınması Raporu	Elazığ Merkezde şehrin yerleşim alanlarının içinde kalmış olan ve eski yapılardan oluşan Elazığ Küçük Sanayi Sitesinin taşınması konusunun ekonomik ve şehir bölge planlaması bakış açısıyla detaylıca değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.	Hizmet Alımı	Çalışmanın özellikle şehir bölge planlama açısından spesifik uzmanlık gerektirmesi.

6.5 KAYNAK VERİMLİLİĞİ FAALİYETLERİ

Faaliyetin Adı	Faaliyet Açıklaması	Tahmini Bütçe	Faaliyet Takvimi
İmalat Sanayinde Bilgilendirme ve Bilinçlendirme Çalışmaları	İmalat sanayinde faaliyet gösteren işletmeler için enerji verimliliği, proses verimliliğini artırıcı uygulamalar, yalın üretim, yeşil pazarlama, toplam verimli bakım vb. konularla verilecek seminer ve eğitimlere Sanayi ve Verimlilik Genel Müdürlüğü, Türkiye Sınai Kalkınma Bankası ve kaynak verimliliği konusunda uzman kişiler davet edilecek ya da uzman firmalardan hizmet alımı sağlanacaktır. Ayrıca kaynak tüketimi yüksek olan firmalara kaynak verimliliği konusunda eğitim ve yerinde danışmanlık programları düzenlenmesi planlanmaktadır. Üretirken ve tüketirken verimlilik anlayışı ile desteklenecek danışmanlık hizmeti kapsamında, üretim kısıtları ile enerji sarfiyatlarının tespiti, sürekli iyileştirmelerin sağlanması, işletmelerin proses haritalarının çıkarılması sağlanarak verimlilik artışı ve yalınlaşma konularında eylem planları belirlenecektir.	100.000 ₺	01.01.2021-30.12.2021
Kurumsal İşbirliklerinin Tesis Edilmesi	Konuyla ilgili çalışmalarda eş güdümlü çalışmak için Sanayi İl Müdürlüğü, Belediyeler, Üniversite, TSO gibi kurumlarla işbirliği gerçekleştirilecektir. Bu kurumlar vesilesiyle ulaşmak istenen hedef kitleye ulaşılacak ve sürdürülebilirlik sağlanacaktır.	-	01.02.2021-30.12.2020
Yönetim Danışmanlığı MDP-Kaynak Verimliliği	Konuyla ilgili PFDY'de yapılacak değişiklikleri müteakip öncelikli olarak özel sektörün kaynak verimliği konusundaki projelerine yönelik mali destek programı tasarlanacaktır.	300.000 ₺	01.03.2021-30.12.2021
ISO 50001 Enerji Yönetimi Sistemi Eğitimleri ve Enerji Yöneticisi Eğitimi ile Sanayinin İhtiyaç Duyduğu Enerji Yöneticilerinin Yetiştirilmesi	Yıllık enerji tüketimi 300 TEP ve üzeri olan firmalar hedef alınarak Enerji Kaynaklarının ve Enerjinin Kullanımında Verimliliğin Artırılmasına Dair Yönetmelik çerçevesinde enerji uzmanları (1000 TEP üzeri işletmeler için zorunlu) yetiştirilecek ve ISO 50001 Enerji Yönetim Sistemi konusunda işletmelerin farkındalığı artırılacaktır.	30.000 ₺	01.04.2021-30.12.2021
Tekstil Sektöründe Potansiyel Temiz Üretim Projelerinin Tespiti	Temiz üretim, üretimde daha az su ve kimyasal kullanılması, enerji verimliliği ve oluşan katı atık ve atık su miktarının azaltılması gibi unsurları içermesine ek olarak ekonomik faydalar da sağlayan her firma için farklı unsurlar içeren çeşitli uygulamalardır. Son yıllarda yatırım teşvikleriyle bölgemizde tekstil yatırımları artış göstermiştir. Özellikle Malatya ve Elazığ'da büyük yatırımlar yer almaktadır. Hem mevcutta var olan hem de ileriki dönemlerde kurulacak tekstil firmalarının temiz üretim koşullarını sağlaması bölge ihracatı açısından önem arz etmektedir. Bu kapsamda bilgilendirme seminerleri, eğitim ve	30.000 ₺	01.01.2021-30.06.2021

	danışmanlık faaliyetleri yürütülecektir.		
Kaynak Verimliliği Yatırımlarına Finansal Anlamda Karar Verilmesi Hakkında Bilgilendirme ve Bilinçlendirme Çalışmaları	KOBİ'lerin enerji verimliliği yatırımları ve stok yatırımları arasında karar verme yetilerinin geliştirilmesi amacıyla finans ve teknik kadroların uyumlu çalışmalarının sağlanması gerekmektedir. Bu kapsamda bilgilendirme seminerleri, eğitim ve danışmanlık faaliyetleri yürütülecektir.	30.000 ₺	01.01.2021-30.12.2021
Kaynak Verimliliği Hakkında Genel Eğitim, Danışmanlık ve Bilinçlendirme Çalışmaları	Kaynak Verimliliği alt başlıklarında birçok konuda webinar, eğitim, danışmanlık gibi faaliyetler yapılacaktır. Oluşturulan içerikler Ajans youtube kanalında ve uygun platformlarda yayınlanacaktır.	10.000 ₺	01.01.2021-30.12.2021
Süt Hayvancılığının Geliştirilmesi	Bölgemizde gelişme trendine giren süt hayvancılığı sektöründe verimliliği arttırmak için tarımda modern üretim tekniklerini içeren eğitim ve danışmanlık faaliyetleri gerçekleştirilecektir. Ayrıca süt hayvancılığının geliştirilmesi neticesinde ortaya çıkan tarımsal ve hayvansal atıkların geri kazanımı ve değerlendirilmesi ile ilgili bilgilendirme faaliyetlerinin yürütülmesi amaçlanmaktadır.	100.000 ₺	01.06.2021-30.12.2021
Tarımsal Üretimde Dijitalleşme ve Kaynak Verimliliği	Tarım ve tarıma dayalı sanayide başta su, enerji ve hammadde olmak üzere kaynakların en etkin biçimde kullanımının sağlanması, modellenmesi, yaygınlaştırılması, birincil üretim ve işleme süreçlerinde verimliliğin artırılması amaçlanmaktadır.	50.000 ₺	01.06.2021-30.12.2021
Yönetim Danışmanlığı MDP-Kaynak Verimliliği	2021 yılında programlanacak Yönetim Danışmanlığı Mali Destek Programı kapsamında firmaların, kurum ve kuruluşların kaynak verimliliği konusunda eğitim ve yerinde danışmanlık faaliyetleri için desteklenmesi planlanmaktadır.	300.000 ₺	01.07.2021-30.12.2021